

Всеукраїнська загальнонаціональна і літературно-художня газета

КРИМСЬКА СВІТЛЯЦЯ

<http://svitlytsia.crimea.ua>

№ 35-36 (1655) П'ятниця, 11 листопада 2011 р.

Видався з 31 грудня 1992 р.

Ціна договірна

ОЙ, КОТИЛОСЬ ЯБЛУКО ДО ПОРОГА РІДНОГО...

Минулої суботи у Сімферополі на базі Кримського республіканського позашкільному навчальному закладу «Центр еколо-гі-натуралистичної творчості учнівської молоді» було проведено республіканський етап Всеукраїнської експедиції «Моя Батьківщина — Україна». З усіх куточків Криму з'їхалися до Центру юні натуралисти, екологи, природолюби, щоб і себе показати, й на інших подивитися, виступити зі своїми природознавчими шкільними науковими роботами, привезти на виставку власноруч вирощені й виплекані експонати.

Директор Центру Ольга Миколаївна Бродська звернулася до школярів з напутнім словом, назвала напрямки республіканського етапу Всеукраїнської експедиції, за якими й розпочалася робота: «Барвінковий світ тварин і птахів. Горщикок меду», «Живи, Земле! Дарунки осіннього поля», «Заповідними стежками рідного краю. Яблука з дідусявого саду».

Без сумніву, про кожного участника цієї конференції, про його захоплення і наполегливу дослідницьку працю варто було б розповісти окремо — бо це справді цікаво, незвичайно, захоплююче, і ми вже домовилися з директором Ольгою Миколаївною, що «Кримська світлиця» і її дитячий додаток «Джерельце» плідно співпрацюватимуть з Центром. Власне, співпраця вже розпочалася: ми представляємо сьогодні читачам фрагмент доповіді, з якою виступив на конференції учень 10 класу Охотської загальноосвітньої школи I-III ступенів Нижньогірського району Сурія Ісмаїлов (допомагала йому керівник, учитель біології Лариса Василівна Терешко).

«Яблуна — гордість наших садів» — так називається робота Сурії. Він упевнено під час доповіді сипав назвами яблуневих сортів, агротехнологічними термінами, компетентно відповідав на запитання. Але найцікавішим — з точки зору не садівничої, а журналістської, здався розділ з цієї праці, який називається «Яблуна в історії моого роду».

На фото праворуч, у центрі — сивобородий прапрадідусь Сурії Ісмаїлова — Мамут. Він був мудрим і вдатним, відомим на всю округу садівником — таким прагне стати тепер і Сурія.

(Продовження на 11-й стор.)

ПРИЇХАЛИ...

СТАЛІНОБУСС,
АБО ХТО,
НАРЕШІТІ,
ЗАСУДИТЬ
ТОТАЛІТАРИЗМ?

стор. 3

В ПОШУКАХ
УКРАЇНИ

ПОДОРОЖ
З МАМАЙОТОЮ,
АБО ЯК АРТЕМ
ЧАПАЙ
ПІЗНАВАВ
УКРАЇНУ

стор. 4

КРИМ —
НАШ ДІМ

ВІД ЕКОЛОГІ
ДОВКІЛЛЯ —
ДО ЕКОЛОГІ
ДУШІ

стор. 7

РЕЗУЛЬТАТИ ФОТОКОНКУРСУ «УКРАЇНА ТУРИСТИЧНА» ЗАЛЕЖАТЬ ВІД ВАС!

Жюрі II Всеукраїнського конкурсу туристичної фотографії «Україна туристична» відібрало 50 кращих знімків для фотовиставки й оголосило підсумковий етап — інтернет-голосування, за результатами якого буде визначено власників трьох головних призів.

Конкурс стартував 1 жовтня цього року. Його організаторами виступили Асоціація журналістів «Туристичний прес-клуб України» і Національний туристичний офіс України, а до участі були запрошенні всі бажаючі (докладніше про умови конкурсу — на сайті Асоціації www.turpressa.com.ua).

Голосування триватиме до 00.00 години 15 листопада. Відвідувачі сайту можуть оцінити кожен зі знімків за 5-балльною системою. Три знімки з найвищим рейтингом стануть переможцями. Автори цих робіт будуть удостоєні трьох головних призів конкурсу: переможець, зокрема, отримає право на безкоштовний авіапереліт (на двох) по Європі.

Окрім фотовиставки, що відкривається 15 листопада, кращі 50 знімків фотоконкурсу будуть показані під час проведення фінальної частини Євро-2012 у Києві.

КРИМСЬКА СВІТЛІЦЯ

ЗАСНОВНИКИ:
Міністерство культури і туризму України,
Всеукраїнське товариство «Просвіта»
імені Тараса Шевченка,
трудовий колектив підприємства
«Об'єднана редакція газети
«Кримська світлиця»

За вагомий внесок у справу українського національного відродження, розбудову та зміцнення Української держави редакція газети "Кримська світлиця" нагороджена медаллю Всеукраїнського товариства "Просвіта" "БУДІВНИЧИЙ УКРАЇНИ"

Головний редактор
Віктор КАЧУЛА

Газета зареєстрована
Міністерством юстиції
України
Реєстраційне свідоцтво
КВ № 12042-913ПР
від 30.11.2006 р.
Індекс: 90269

Редакція не завжди поділяє думки авторів публікацій, відповідальність за достовірність фактів неєуть автори.

Рукописи не рецензуються і не повертаються. Листування з читачами - на сторінках газети.

Редакція залишає за собою право скорочувати публікації і виправляти мову.

ТЕЛЕФОНИ:
головного редактора - (0652) 51-13-24
відділів - 51-13-25

АДРЕСА РЕДАКЦІЇ:
95006, м. Сімферополь, вул. Гагаріна, 5, 2-й пов., к. 13 - 14
e-mail: kr_svit@meta.ua
http://svitlytsia.crimea.ua

Друкарня:
ТОВ «Мега-Поліграф»
вул. Марка Вовчка, 12/14
Київ, 04073

Видавець - ДП «Газетно-журнальне видавництво Міністерства культури і туризму України»
Директор
Олеся БІЛАШ
03040, м. Київ, вул. Васильківська, 1, тел./факс (044) 498-23-63
Р/р 37128003000584
в УДК у м. Києві
МФО 820019
код ЄДРПОУ 16482679
E-mail:
vidavniictvo@gmail.com

Передплатна кампанія на видання ДП «Газетно-журнальне видавництво Міністерства культури України», в т. ч. і на тижневик «Кримська світлиця», здійснюється за наступними реквізитами: вул. Васильківська, 1, м. Київ, 03040, 2 поверх, 6 корпус. Відповідально особа за передплату - Сидоренко Ірина. Тел./факс (044) 498-23-64.

Foto С. Борисовської

АНАТОЛІЯ МОГИЛЬОВА ОБРАНО НА ПОСАДУ ГОЛОВИ РАДИ МІНІСТРІВ АР КРИМ

8 листопада відбулося по-зачергове засідання Верховної Ради Автономної Республіки Крим, у якому взяли участь През'єр-міністр України Микола Азаров, котрий прибув до Криму з робочою поїздкою, а також народні депутати України Борис Дейч, Олена Нетецька, Василь Кисельов, виконуючий обов'язки Постійного Представника Президента України в АР Крим Віктор Плакіда, 1-й заступник Голови РМ АРК П. Бурлаков і члени кримського уряду, керівники силових структур автономії, міст і районів, представники громадськості і ЗМІ.

Голова Верховної Ради АР Крим Володимир Константинов вніс на розгляд депутатів узгоджену з Президентом України Віктором Федоровичем Януковичем кандидатуру Анатолія Могильова на посаду Голови РМ АРК. Голосування відбулося у поіменному режимі, «за» нового керівника республіканської виконавчої влади висловилися 76 депутатів, повідомила прес-служба Постійного Представника Президента України в АР Крим.

* * *

Голова Меджлісу кримськотатарського народу Мустафа Джемілев на посаду Голови Ради міністрів АРК. Про це Глава держави сказав в інтерв'ю представникам ЗМІ у Чернівцях. Віктор Янукович також висловив підкрончання, що кримська влада приділятиме достатньо

уваги вирішенню питань кримськотатарського народу. «Я казав Анатолію Могильову, що треба приділити уваги стільки, скільки потрібно», — зазначив Президент. За його словами, новопризначений Голова Ради міністрів АРК має продовжити роботу, розпочату його попередником Василем Джарті. «Він (В. Джарті) ефективно почав цю співпрацю... І Могильов на це налаштований», — додав Віктор Янукович.

«Якщо Могильов знаходить спільну мову (з кримськими татарами — ред.) так само, як у часи, коли був керівником міліції, то можна передбачити, до чого це приведе...», — сказав М. Джемілев.

За його словами, зараз у Криму «є велике загравання з крайніми релігійними течіями на зразок вахабітів тільки з тієї причини, що вони опозиційно налаштовані до Меджлісу».

* * *

Президент України Віктор Янукович позитивно оцінює підтримку кримським парламентом кандидатури Анатолія Могильова на посаду Голови Ради міністрів АРК. Про це Глава держави сказав в інтерв'ю представникам ЗМІ у Чернівцях. Віктор Янукович також висловив підкрончання, що кримська влада приділятиме достатньо

уваги вирішенню питань кримськотатарського народу. «Я казав Анатолію Могильову, що треба приділити уваги стільки, скільки потрібно», — зазначив Президент. За його словами, новопризначений Голова Ради міністрів АРК має продовжити роботу, розпочату його попередником Василем Джарті. «Він (В. Джарті) ефективно почав цю співпрацю... І Могильов на це налаштований», — додав Віктор Янукович.

Президент назавв емоційними висловлюванням голови Меджлісу кримськотатарського народу Мустафи Джемілева. «Будь-які упереджені політичні заяви не несуть позитиву, перш за все, кримським татарам... Знаючи, що Джемілев достатньо досвідчена людина в політиці, я переконаний, що це — емоції», — сказав В. Янукович.

На думку Глави держави, висновки щодо конструктивності співробітництва новопризначеною Головою Ради міністрів АРК розглянуті. Меджлісу можна буде зробити, лише коли почнеться конкретна робота. «Я переконаний, що буде співпраця і буде позитив», — зазначив Президент.

ПРЕЗІДЕНТ ПРЕДСТАВІВ КЕРІВНОМУ СКЛАДУ МВС НОВОПРИЗНАЧЕНОГО МІНІСТРА

Президент України Віктор Янукович представив керівному складу Міністерства внутрішніх справ новопризначеною керівникою Державної податкової служби. «Безумовно, це дасть можливість МВС дещо більше уваги приділяти економічним злочинам», — підкреслив В. Янукович.

Під час представлення Глава держави зазначив, що Віталій Захарченко значний період часу працював у лавах органів внутрішніх справ, а потім розширив свій досвід, працюючи керівником Державної податкової служби. «Безумовно, це дасть можливість МВС дещо більше уваги приділяти економічним злочинам», — підкреслив В. Янукович.

Глава держави додав, що запланована декриміналізація низки статей Кримінально-процесуального кодексу передбачає суттєве збільшення уваги до питань боротьби з економічною злочинністю. «Наше завдання — робити так, щоб кожен злочинець, який грабує державу, знав: що кошти треба буде повернати з великими штрафними санкціями», — зауважив Президент.

УКРАЇНСЬКЕ ТЕЛЕБАЧЕННЯ СВЯТКУЄ 60-РІЧЧЯ

Минулого суботи у Києві пройшли святкові заходи з нагоди 60-річчя українського телебачення. За офіційною версією, саме 5 листопада відбулася найперша в Україні телетрансляція, тож цей день і вважається днем народження українського телебачення.

Контент дебютних випусків УТ-1 складали паради, оперні концерти та інші святкові заходи. Згодом до них долутили випуски новин. Перші свої тексти диктори вчили напам'ять. Камери відзначалися громіздкими габаритами, у студіях ставили сліпуче яскраве світло, а техніки походжали у білих халатах. До речі, 60 років тому штат української телекомпанії налічував чотири співробітники.

Вітаючи працівників телебачення, Президент Віктор Янукович зазначив, що це свято об'єднує людей різних професій, які забезпечують одне з основних прав громадян — право на свободу слова. А Прем'єр-міністр Микола Азаров підкреслив, що сьогодні Україна стоїть на порозі масштабного впровадження цифрового наземного ефірного мовлення. Нагадаємо, згідно з угодою «Женева — 2006» до 2015 року українське телебачення має перейти на виключно цифрове мовлення.

3 ЮВІЛЕСМ, БЕРЕГОВА ОБОРОНО!

2 листопада виконуючий обов'язки Постійного Представника Президента України в АР Крим Віктор Плакіда відвідав урочистий захід, присвячений 5-річниці заснування Центру військ берегової оборони Військово-Морських Сил Збройних Сил України, повідомила прес-служба Представництва.

Звертаючись до особового складу Центру військ берегової оборони, Віктор Плакіда зазначив: «Глибоко усвідомлюючи відповідальність перед Українським народом, ви докладаєте максимум зусиль для реалізації державних програм в оборонній сфері. Під час військових навчань, несения бойового чергування, виконання миротворчих завдань старанно нарощуєте професійну майстерність, виявляючи при цьому високі моральні й бойові якості».

Віктор Плакіда вручив відзнаки Представництва офіцерам Центру військ берегової оборони, висловив упевненість у тому, що особовий склад цього об'єднання і надалі буде гідно виконувати свої обов'язки, захищаючи суверенітет та незалежність України.

Центр військ берегової оборони Військово-Морських Сил Збройних Сил України створено у жовтні 2006 року, він є спадкоємцем славетної історії 32 армійського корпусу. До складу Центру увійшов практично весь сухопутний компонент військових частин національних ВМС.

(Про козаків полковника Козаченка читайте на стор. 5)

сятій рік поспіль. Усе почалось зі школи, але й після її закінчення у 2004 році я саджу ліс на запрошення працівників лісгоспу складі руху скautів. Здобула власний досвід у цій добрій справі і маю деякі власні напрацьовані секрети, які із задоволенням передаю своїм юним товаришам, — поділилась своїми враженнями член скautського руху Катерина Радогіна.

Прес-служба Рескомлесу АРК

* * *

Телефон/факс для звернень:

(0652) 44-27-19

Електронна адреса:

reskomles@sf.ukrtel.net

Інтернет-сторінка:

<http://www.comleshos.com>

<http://www.comleshos.gov.ua>

СТАЛІНОБУСС

Сплеск рабської любові до тирана, яка притаманна частині російського суспільства і експортується на нашу землю, є небезпечним для України, в якій відбуваються складні політичні процеси через неспротив правлячої еліти московським впливом.

Після того як Парламентська асамблея Організації з безпеки і співпраці в Європі висловила глибоке занепокоєння з величеннем тоталітарних режимів, включно з публічними демонстраціями на звеличення нацистського чи сталіністського минулого, Світовий конгрес українців закликав європейське співтовариство вимагати від владних структур України негайно засудити всі форми прославлення сталінізму та припинити пропагування символів комуністичного тоталітарного режиму.

Я не пам'ятаю, щоб перші особи держави після рішення Європи різко засудили такі випадки хоча б декларативно. Натомість переслідуються патріоти, які протестують проти повернення сталінізму та його символів у незалежну Україну.

Проросійські сили протестують проти засудження тоталітаризму цивілізованими країнами і, як сумлінні раби, продовжують шанувати свого тирана у будь-який спосіб — ходінням з портретом людоєра, навішуванням календариків на авто, колекці-

нуванням книжок та фотографій. У випадку із севастопольським сталінобусом — маршруткою з наклеєним зображенням Сталіна — є певний комізм ситуації — ініціатор і координатор цієї акції на Севастопольському форумі Kassad — Борис Рожин вибрал за автарту, тобто свою самоусвідомлення, нацистське зображення. У той же час він на своєму сайті пише: «Сталінізм на Україні поднімає голову і это прекрасно. Именно фигура Сталіна и великого советского прошлого будуть находиться в числе тех важных скреп, на основе которых будет собираться страна. Дальше будет еще веселее» (<http://colonelcassad.livejournal.com/542827.html>). Щоправда, це про наступну спецоперацію проти нашого народу під назвою «Сталін любил Україну», яку планується започаткувати на Волині.

Правильно проведена рекламна кампанія демонстрування свого рабського поклоніння «вождю всіх народів» привернула і гроши від таких самих носіїв рабської свідомості, і увагу журналістів. І про те, що насправді звеличується нелюдь, за час тоталітарного правління якого було знищено десятки мільйонів людей, якось не згадується — передусім подається лакована картина наклеєного на мар-

шрутку Сталіна. І темнуватий колір маршрутки, і перші фото, зроблені саме вночі, теж ідеологічно віврено — нагадати про сумновідомі «воронки» для залякування та утримання людей із слабкою психікою в упорі. Щодо звеличення Сталіна в Севастополі, то це виглядає якимось садомазохізмом — хіба не майбутній генералісимус кинув напризволяще десятки тисяч оборонців міста?

Безсиля чи небажання влади протистояти спецопераціям сусідньої країни навряд чи сприятиме інтеграції України у сучасну цивілізовану Європу. Звісно, можна сказати про те, що сталінізм уже був засуджений самими комуністами на своїх з'їздах, але ж, як бачимо, людожерська ідеологія живе у багатьох запальних мозках.

Очевидно, що моральна оцінка й засудження скоечних тоталітаризму і сталінізму злочинів мають велике значення для виховання молодих поколінь. А тому необхідне рішуче втручання відповідних державних інституцій задля спротиву чужих Україні символів і ідеологій.

Микола ВЛАДІЗІМІРСЬКИЙ

* * *

P. S. За повідомленнями ЗМІ, 7 листопада мікроавтобус 95-го маршруту, обклеєний зображенням Сталіна, десь загубився, а водій на телефоні дзвінки не відповідає.

Нічого не нагадує?

сталося з країною, хто був ким під час окупації.

Але 1992-го на позачергових виборах до Сейму перемагає партія колишніх комуністів і питання, що робити із колишніми агентами і співробітниками радянської спецслужби, відкладалися до 1998 року, коли нарешті було ухвалено два закони — про перевірку кадрових працівників КДБ і про секретних агентів. Ці нормативні акти стали основою для люстрації.

Минуло 12 років і литовці говорять, що у них люстрація не була повністю здійснена. Головна причина — архіви. Коли восени 1991 року розформували КДБ Литовської РСР, виявилось, що з 1989 року почалося системне знищення документів: справи або вивозилися в Росію, або спалювалися, вирізали імена і клічки агентів. Таким чином, того, що залишалося, не завжди було достатньо, щоб довести факти у суді.

Все, що відбувалося в країні від 11 березня 1991 року (день відновлення незалежності Литви) і до сьогодні — литовці називають трансформацією, яка досі триває. «Усі сфери життя повинні були реорганізовані, — розповідала пані Куодіте. — І оскільки ні в кого не було досвіду, як це зробити, політики і весь народ вчилися на своїх помилках».

Втім, це був той настрій, який дозволив Литві, ставши на шлях трансформації, не звернути з нього. На 20-му році незалежності Литовська Республіка — член Євросоюзу, демократична вільна країна, яка провела успішні економічні реформи.

Володимир В'ЯТРОВИЧ,
голова вченої ради Центру досліджень визвольного руху

З КОМУНІСТАМИ СУДИТИМУТЬСЯ ЧЕРЕЗ СТАЛІНА

Координатор Громадської ініціативи «Оновлення країни» у Запоріжжі Дмитро Харьков вимагає демонтувати пам'ятник І. Сталіну.

Свої вимоги Д. Харьков виклав у позові, який направив до Орджонікідзевського районного суду м. Запоріжжя.

«Встановлення зазначеного пам'ятника у м. Запоріжжі, де я народився та постійно проживаю, є незаконним та таким, що приижує мою честь та гідність, а також завдає тяжких моральних страждань», — говориться у тексті позову. Д. Харьков також нагадав, що «13 січня 2010 р. Апеляційний суд м. Києва виніс Постанову, в якій чітко зазначив, що за висновком органу досудового слідства — Головного слідчого управління Служби безпеки України Йосип Сталін вважається винним в організації Голодомору 1932–1933 років в Україні, тобто винним у смерті мільйонів мирних жителів».

«Я переконаний, що у нас достатньо можливостей у правовому полі згідно з

законом примусити комуністів провести демонтаж повторно встановленого пам'ятника вбивці мільйонів українців. Я закликаю всіх наслідувати мій приклад і судитися з ними. Комуністи мають відповідати у суді!», — закликав Д. Харьков.

Як уже повідомлялося, 7 листопада Запорізьким обласним комітетом Комуністичної партії України було відновлено пам'ятник колишньому керівникові СРСР біля будівлі Запорізького об'єкту КПУ.

За інформацією «Оновлення країни», жодних звернень до місцевої влади щодо дозволу на встановлення цього пам'ятника не надходило.

ПІСЛЯ ПАМ'ЯТНИКА СТАЛІНУ З'ЯВЛЯТЬСЯ МОНУМЕНТИ ГІТЛЕРУ І ЧИКАТИЛУ?

Дніпропетровська обласна громадська організація «ГРАД» вимагає порушити кримінальну справу за фактом встановлення у Запоріжжі пам'ятника І. Сталіну.

Як повідомили у прес-службі організації, відповідну телеграму коорди-

натор «ГРАДу» Василь Сухов направив Генеральному прокурору України Віктору Пшонці.

«Координатор «ГРАДу» Василь Сухов направив телеграму Генеральному прокурору Віктору Пшонці «за фактам незаконного встановлення пам'ятника Сталіну в Запоріжжі» 7 листопада. Василь Сухов бачить у діях посадовців з КПУ ознаки хуліганства, самоправства, перевищенння службових повноважень і вимагає порушити кримінальну справу у прес-службі.

Також у прес-службі зачінили, що координатор «ГРАДу» вимагає звільнити прокурора Запорізької області В'ячеслава Павлова з посади «за бездіяльність».

«Вважаю неприпустимим ігнорувати рішення суду, яким Сталін визнано винним в організації Голодомору, і оцінку Президента України Януковича В. Ф.: «Геноцид зробила влада на чолі зі Сталіним». В іншому разі відбудеться узаконення практики встановлення в Україні пам'ятників злочинцям і серйоним убивцям: Гітлеру, Чикатилу, Онопрієнку та іншим», — цитує прес-служба громадської організації текст звернення В. Сухова.

УНИАН

КОМЕНТУЄ
ХУДОЖНИК

ПОВСТАННЯ САБЛІНА

Чи всі знають про цю чорно-чорну сторінку служби не янічар, а розумних та сміливих офіцерів у лавах колишніх радянських військ? 8 листопада 1975 р. капітан 3-го рангу Валерій Саблін підняв повстання на великому противіковому кораблі «Сторожевий» з метою зміни партійно-державного апарату СРСР.

Валерій Михайлович Саблін народився у 1939 році в сім'ї потомственного військового моряка. У 1960 році закінчив Ленінградське вище військово-морське училище імені Фрунзе. До 1969 року проходив службу на страйбових посадах і з посади помічника командира сторожового корабля Північного флоту вступив до Військово-політичної академії імені Леніна, яку закінчив у 1973 році. У серпні того ж року був призначений замполітом на великий противіковий корабель (БПК) «Сторожевий». Член КПРС з 1959 року.

Поглиблене вивчення в академії праць «klassikiv markizmu-leniinizmu» утвердило Сабліна в думці, що влада веде народ не тим шляхом. Морський офіцер розробив детальну програму перебудови суспільства. Він виступав за багатопартійність, свободу слова і дискусій, зміну порядку виборів у партії і в країні. Оголосити свою програму, вказавши попутно на кричущі помилки і розкладання радянського керівництва, офіцер вирішив з «трибуни» БПК «Сторожевий».

8 листопада 1975 року Валерій Саблін за підтримки більшої частини екіпажу корабля підняв повстання. Він самовільно зняв судно з рейду в Ризі і повів до Ленінграда.

Донесення про НП на «Сторожевом» негайно ж були відправлені в Мінобороні і Кремль. З Москви негайно надійшов наказ: «роздомбіти й потопити». В Ірбенській затоці на бунтівне судно скинули серію снарядів бомбардувальники Су-24. Потім на палубу були висаджені абордажні групи, які заарештували пораненого призвідника повстання.

Всю провину за те, що трапилося, Саблін відразу ж зував на себе, не назвавши нікого в якості спільників. Військова колегія Верховного суду СРСР звинуватила Сабліна в найгнабнішому для офіцера злочині — зраді Батьківщині — і засудила до розстрілу. Звинувачення в зраді Батьківщині і спробі викрасти бойовий корабель за кордон Саблін категорично відкинув. У серпні 1976 року капітан 3-го рангу Валерій Саблін і ще кілька людей, причетних до заколоту, були позбавлені звань і нагород, а сам він засуджений до розстрілу і негайно ж розстріляний.

У 1994 році справу Валерія Сабліна було переглянуто Військовою колегією Верховного суду Російської Федерації. Йому замінили «розстрільну» статтю про зраду Батьківщини на статті про перевищенння влади, непокору та опір начальникові. Розстріляного 3 серпня 1976 р. Валерія Сабліна заднім числом засудили до 10 років тюремного ув'язнення. У посмертній реабілітації йому відмовили...

Свіген ЛУПАКОВ

ПОДОРОЖ З МАМАЙОТОЮ, АБО ЯК АРТЕМ ЧАПАЙ ПІЗНАВАВ УКРАЇНУ

Тримаю в руках його книгу «В пошуках України. Подорож з Мамайотою». Відразу зазначу, що справжнє ім'я мандрівника — Антон Водяний, він з прикарпатського міста Коломиї. Проте в деяких колах цю молоду людину знають саме як Артема Чапая. Що спільнога має фанат мандрів з героєм громадянської війни? Мабуть, нічого, хіба що деякий авантюристичний дух. Той факт, що хлопець з багатодітної родини встиг три роки провітися в Академії СБУ, а потім покинути її під час акції «Україна без Кучми», про щось та говорит...

Потім було навчання в Києво-Могилянці, під час якого майбутній мандрівник працював вантажником, кур'єром, редактором дитячого журналу, перевільником фільмів на «Інтері»... Потім півтора року «бомжува» Америкою, жив у негритянському кварталі Нового Орлеана після урагану «Катріна», брав участь у заворушеннях в Мексиці, будував зруби в Гватемалі, копав котлован у Нікарагуа.

Диктофон зберіг нашу недавню розмову з «Артемом Чапаєм», настав час оприлюднити її. Адже кримським українцям належить знати про цю непрересінну людину! Україномовна книга навряд чи так просто потрапить до книгарень сонячного півострова, тож вкотре виручає наша «Світличка»...

— Що стало поштовхом до мандрівок, Артеме?
Хіба бути працівником спецслужб менш почесно, менш романтично?

— Те, що я вступив на навчання до Академії СБУ, пояснюється не стільки романтичністю моєї натури, скільки бідністю нашої сім'ї. У нашій родині було четверо дітей, я був найстаршим... Навіть якби і вдалося вступити до якогось престижного ВНЗ, то все одно не вистачило б грошей на одяг та іж. А в Академії нас все ж таки і одягали, і годували...

— Але щось таки змушило вас покинути навчання?

— Це був, фактично, військовий ВНЗ. Обмеження свободи в усьому... Врешті-решт, я зрозумів, що це «не мое», пішов звідти і відразу почав їздити автомобілем по Україні. А потім і далі. Це була моя спонтанна реакція на тривале обмеження свободи.

— А чому ви собі вибрали псевдонім «Чапай»?

— Це таке саморонічне псевдо, воно походить не стільки від історичного Василя Івановича Чапаєва, скільки від Чапая з анекdotів. До того ж, це мій

Автор книги з «Мамайотою»

інтернетний псевдонім, він уже настільки «приріс» до мене, що значно більше людей знають мене як Артема Чапая, ніж як Антона Водяного.

— А що таке «Мамайота»?

— Це назва моого мотоцикла. Тут обігрується назва відомого твору Стейнбека: «Із Чарлі у пошуках Америки». Назва моєї книги — «В пошуках України», бачите, тут є певна аналогія... І ще: в дитинстві я мріяв про коня, якого називали Мамай. Але оскільки мій залишній кінь японського походження, то я «японізував» його назуву, він став Мамайотою...

— Книга написана на основі вражень від вашої минулорічної мандрівки?

— Так, я ще позаминулі весни почав мріяти про цю подорож. Спочатку планував просту схему, хотів проїхати від Коломиї, де живу, до Луганська, але у процесі подорожі настільки захопився, що вирішив їздити колами по Україні, аби побільше «захопити» населених пунктів. У додаток швидко приходить усвідомлення — наскільки

схожими є люди з різних регіонів... Мовна проблема є, скоріше, другорядно, людей хвилюють передусім економічні проблеми.

— Але ж мовна проблема об'єктивно існує! Біда лише в тому, що її болючі відчувають україномовні, бо менш захищенні. Ви зробили якісь висновки для себе — як можна краще вирішувати цю проблему?

— Спробуймо розібрати-

ся, в чому вона полягає. В тому, що одні люди не по-важають мову інших людей. Ви не змусите людину говорити вашою мовою, якщо цю людину не любите... Тут є гарні ліки: треба наполегливо вчити людей патріотизму, а для цього треба ширше використовувати поїздки. Чим більше людей почне їздити в інші регіони, тим швидше настане взаєморозуміння. Причому, їздити треба не лише туристичними марш-

рутами, а саме так, щоб знайти друзів! Саме такі поїздки треба пропагувати. А у нас традиційно пропагується туризм по визначних місцях. Цього замало, бо люди залишаються чужими, якщо не прагнуть познайомитися одне з одним.

— Поїздки в Галичину на Різдво і Великдень організовуються вже давно, щоправда, переважно для школярів...

— Це добре, але недостатньо. Варто їздити і людям середнього віку, від них більше залежить, вони можуть краще впливати на своє оточення. До того ж, треба не тільки їздити із Сходу на Захід, але й у зворотному напрямку. Галичани і волиняни могли б їздити до Криму не лише для того, щоб покупатися у морі, але й поза сезоном, хоча б на два-три дні — аби поспілкуватися з людьми. Повірте, це справді дуже об'єднує! Я і в Донецьк їхав саме як галичани і не приховував цього, але донеччани дуже часто виявлялися мілыми, сердечними людьми, які завжди готові допомогти.

— Але ж ви, Артеме, переходили на російську, коли подорожували по Харківщині, Донбасу і Півдню? Я суджу по книзі. Отже, є певний ризик не-сприйняття?

— Ні, ризику немає. Я міг

би приїхати на Луганщину і говорити українською, все було б нормально. Я правгнув говорити не російською, а мовою співрозмовника. Навіть намагався імітувати суржик того чи іншого регіону.

— Я це помітив. Мабуть, володієте певним даром, здібністю до мов і діалектів. Говоріку задеснянських чернігівських українців ви передаєте ідеально! Мову рахівських гуцулів також. Можу судити лише про говірки тих регіонів, де сам побував...

— Справа в тому, що я їхав не пропагувати літературну українську мову, а прагнув розібратися в ситуації, вивчити регіон. Для цього треба максимально уподібнитися до своїх співрозмовників.

— Дозволю собі дещо процитувати з вашої книги: «За Армянськом звичено димить «Кримський Титан». Півгодини їди до Чаплинки — й російську мову змінюю суржик з українською фонетикою...» А далі зразок мовлення місцевого селянина: «Всюди, навірно, те саме: безгрощів'я. Україна хороша страна, європейська страна. От тільки власть...» Далі ви констатуєте: «У нього розумні сірі очі, худе обличчя степовика.

Терикони в Лисичанську

На березі моря в Портовому

Схожі типажі я бачив у Гуляйполі...» Лише кілька фраз, але ці важливі деталі допомагають краще уявити собі сільську Херсонщину. Якби держава працювала системно, зміцнюючи єдність регіонів, то ваша книга була б непоганим посібником для ентузіастів. Для тих молодих людей, які свідомо вибрали для себе цей шлях – «об'єднуючий туризм»...

— Дякую за високу оцінку моєї скромної праці. До речі, в книзі і про Крим є чимало: «В ранішньому тумані я проїхав крізь Кропоткіно в Портове, щоб для годітися побувати на морі. Була шоста ранку. Над Каркінітським господарством, де вирощують у чеках рис, круїжляв літак. Я ходив пляжем уздовж берега...» Або ще ось: «Думав зупинитися в Комишному у вірменки, проте, там було ще замкнено. Тож став у селі Ішунь, уже на трасі. Кілька татар будували навпроти кафе ще одне. Вже був і напис українською: «Надія...»

— А ви не пробували

Заметь, не кулеметник, а пулеметчик. «Ви оце пулеметоти на тачанці возите. А потім іх знімете, щоб позицію занять. То це ж дурістік! Во-перших, час тіряєте. А во-вторих, маневрову нема...» Якщо так думає Віталік, значить, ця точка зору має певне поширення в регіоні. А це вже цінна інформація.

— Я б із задоволенням писав і надалі такі ось «посібники», якби вони були потрібні моїм послідовникам. Якщо такі з'являться у Криму, я із задоволенням приду, привезу й кілька десятків примірників свого дітища. Сподіваюся, українська мова книги не стане перепоною для молодих кримчан.

— Я також так вважаю. До речі, ми вже кілька разів писали про мандрувника автостопом Олександра Волошука з Чернігова. Він бував у редакції «Кримської світлиці». Хочу запитати вас: чим відрізняються мандрувники на мотоциклі від автостопу?

— У автостопу той плюс,

КОЗАКИ ПОЛКОВНИКА КОЗАЧЕНКА

Дніми Сімферопольській 406-й окремій береговій артилерійській групі Центру військ берегової оборони ВМС ЗС України виповнилось 10 років. «Дітя» — порівняно з її... рідними дивізіонами. Якщо, звичайно ж, за точку відліку взяти минуле попередників цих підрозділів.

Як-нечаяє воно сягає славної історії двох розформованих артополків і окремої артбригади, котрі у минулому, до низки орігнативних заходів, ще у складі 32-го армійського корпусу дислокувались у столиці кримської автономії. Наприклад, 816-го Ельбінського реактивного артополку, що громив фашистів у роки Другої світової війни, а у 1992 році створив справжній прецедент, самовільно вийшовши з підпорядкування 126-ї дивізії берегової оборони російського ЧФ, натомість присягнувши на вірність українському народові.

БРИЗКИ МОРЯ

У кабінеті командира окремої берегової артгрупи полковника Дмитра Козаченка на видному місці — два красномовні свідчення про цьогорічне навчання «Адекватне реагування — 2011» — пам'ятний вимпел і сертифікат на музичний центр (сам музичний центр частини невдовзі отримала). Їх Дмитру Геннадійовичу прямо на полігоні «Опук» вручив начальник Генерального штабу — Головнокомандувач ЗС України генерал-полковник Григорій Педченко. Так по «свіжих слідах» був оцінений вагомий внесок підлеглих полковника Дмитра Козаченка у протидесантну оборону морського узбережжя під час активної стадії командно-штабних навчань.

«Легенда» навчання, а ще більше спектр навчально-бойових завдань вимагали від офіцерів і матросів неабиякої концентрації зусиль і спільноті відповідальності. Хоча б тому, що вперше їм довелося мати справу з практичною стрільбою по віддалених мішенях у морі (на відстані аж 6 кілометрів від берега) і на березі. До цього додайте ще й далекобійні гаубиці «Гіацинт-Б», що в практиці нашого флоту взагалі застосовувались уперше.

Спочатку кораблі з десантом і десантно-посадкові засоби умовного супротивника обстріляли батареї капітанів Євгена Лобанова і Тараса Бабенка. Але оскільки, як з'ясувалось, противороча сторона цим самим вдалася до хитрого маневру, то артилеристам довелося після цього швиденько згортатись і переміщати важкі КрАЗи з причіпними гарматами на інші позиції у глибині оборони на відстань близько десяти кілометрів. А вже там усією вогневою міццю зведеного дивізіону потужно вдарити по основних силах і засобах «вражного» морського десанту, скинути його назад у море, встигши навздогін добре «постачувати» залпами всіх тих же «Градів» і «Гіацинтів».

— У нас були дуже стислі терміни для переміщення ба-

тарей, — коротко підсумовує командир. — Це було майже нереально. І тим не менше, мої хлопці впорались. Що тут ще скажеш — козаки!

МОЛОДІСТЬ БЕРЕ СВОС

Вже стало доброю традицією у частині не зволікати з професійною адаптацією своїх лейтенантів. Принаїмні так заведено відтоді, коли частину очолив Дмитро Козаченко. Торік, приміром, після установчих зборів на базі рідної артгрупи новоприбулих відправили на полігон «Опук». Там вони відразу й по-справжньому «приміряли» штатні посади у своїх підрозділах на тактичних навчаннях «Взаємодія — 2010» (артилеристи тоді забезпечували висадку морського десанту на необладнане узбережжя і знищували опорний пункт «незаконних озброєних угруповань»).

Цьогоріч усі троє нинішніх випускників після зборів у Перевальном теж пройшли всебічну полігонну «обкатку» в умовах тактичних навчань — від батарейних до самого «Адекватного реагування». Хай там як, свое керівництво діловими якостями загалом хлопці не розчарували. Наприклад, командир взводу артилерійської розвідки лейтенант Іван Горяк зі своїми підлеглими грамотно фіксував і обробляв результати стрільби, що дозволило її оперативно корегувати під час самого тактичного навчання. Командир взводу ремонту артобозброєння Антон Зуєв професійно й відповідально поставився до заряджання автомобільних акумуляторних батарей. Його ровеснику — командиру вогневого взводу лейтенанту Ігорю Браташку довелось діяти на складі підрозділу, що аж двічі упродовж дня вступав у «бій».

Хочу сказати, що до нас прийшли нормальні лейтенанти, — не приховую своє задоволення полковник Дмитро Козаченко. — Щоправда, деякі прогалини в їхніх знаннях і навичках все ж проявились. Нічого, справа наживна. Для мене куди важливі-

Полковник Дмитро Козаченко

ше, що у них є бажання чомусь навчитись.

ЮНІСТЬ КОМАНДИРА

Принагідно поцікавився у Дмитра Геннадійовича щодо його власної лейтенантської юності. Тим більше, що торік офіцер теж відзначав ювілей — двадцятиріччя з дня закінчення Сумського ВКАУ. Під час чергової відпустки побував на традиційній зустрічі випускників вишу. Зі всього його курсантського взводу, виявляється, лише троє досі «під погонами». Чимало колишніх однокурсників у розпаді перед туманним майбутнім змінили мундир на цивільний костюм ще у перші після розвалу СРСР роки. Для мого ж співрозмовника момент істини настав у горах Грузії, там, де неподалік від радянсько-турецького кордону дислокувалась розгорнута 147-ма мотострілецька дивізія (у високогірних місцевіках Ахалкалакі і Ахалцихе).

— Нас, 23-х лейтенантів зі штабу дивізії, привезли на автобусі, — поринає у спогади офіцер. — Розмістили в «афганських» модулях на території частини. На полігон

я потрапив буквально на третій день після прибутия в полк, встигши при цьому ще й відстоїти у добовому наряді. З нами, лейтенантами, надто «не панькалися». На полігоні техніку свого другого вогневого взводу я й приймав. Як нас тоді вчили командирі? Зупиняється колона. Командир батареї з ходу: «Лейтенанте Козаченко, ось там ваша вогнева позиція, о 9-й ранку перший постріл. Виконуйте!» Я у полі залишаюсь наодинці з бійцями. Починаю напружено згадувати те, чому мене чотири роки в училищі вчили, гортати книжки. Уночі начальник розвідки дивізіону ще й холоситими набоями нас обстріляв, димову шашку підкинув — аби подиви-

тися, як ми організували позиції. Відбились. А зранку наша гаубиця вистрілила. Це зараз на гарматах про всякий випадок обмежувачі встановлюють, а тоді цього не було. Сиджу, чекаю, куди ж наш снаряд, зрештою, потрапить. Нарешті бачу вибух. Усе, від серця відлягло. Відчув себе таким собі чемпіоном.

Утім, справжнє кавказьке випробування для сумчанині і його товаришів почалось через рік-півтора. Тоді, коли лідери всіляких місцевих рухів і фронтів закавказьких республік, скориставшись не врегульованою остаточно ситуацією, на свій лад і розсуд намагались поділити майно ще «живого» ЗакВО, а згодом його правонаступниці — ГРВЗ (Групи російських військ у Закавказзі). Натомість офіцерам зі зброяю у руках потребно було будь-що його пильнувати, заодно захищаючи військові містечка і свої родини у них... Задеку про ті бурхливі події мій співрозмовник зберігає досі — свій польовий кашкет з помітною діркою над кокардою від осколка гранати. Проте це вже тема для іншої розмови.

На батьківщині ж, в Україні, служба Дмитра Геннадійовича позначена більш прямими подіями і звичагами. Скажімо, завоюванням першого місця на змаганнях командирів артилерійських підрозділів у 1995 році (Козаченко якраз обіймав посаду командира батареї артилерійської полігону у Чернівцях). А ще кар'єрним зростанням, численними заохоченнями, цінними подарунками тощо. От якби у цей мажорний ряд логічно «вписалась» ще й власна квартира, яку за 21 рік офіцерської служби полковник Дмитро Козаченко, його дружина і двоє дорослих дітей досі не бачили, — байдоності й оптимізму, поза сумнівом, тільки додалося б...

Василь ДРАГОЛЮК

Закарпатські циганчата

з'ясувати, чому кримські татари віддали перевагу україномовній назві? Загалом, це не дуже типово, бо вони, як правило, обирають якщо не кримськотатарську, то російську.

— На жаль, не здогадався запитати...

— Ось я ще знайшов епізод про мову... Це коли ідеальна українська прозвучала з вуст місцевої вчительки: «Навіть із тону зрозуміло, наскільки Алла Феодосіївна любить свою доньку. — А як це ви тут у Криму так гарно українською розмовляєте? — Я ж учителька, — лагідно пояснює Алла Феодосіївна. Я вже й сам переходиту на літературну українську. Навіть Світу в розмовах починаю називати Світланкою. У цей день Ірина Фаріон мною пишалася б...» Кому-кому, а просвітням було б цікаво читати. Адже все взято з життя, все документальну. Ось, наприклад, точка зору мелітопольця Віталіка про мову фільму «Дев'ять життів Нестора Махна»: «А насчет языка, то там они подошли к вопросу, по-моему, идеально. Вот кто как разговаривает, так и подают. Суржик украинский. Как тот пулэміотчык, который по легенде тачанки махновские придумал.

Сергій ЛАЩЕНКО

Артилеристи полковника Козаченка «за роботою» на полігоні «Опук»

ВІД ЕКОЛОГІЇ ДОВКІЛЛЯ - ДО ЕКОЛОГІЇ ДУШІ

31 жовтня виповнилося 15 років від запровадження міжнародного дня Чорного моря. До цієї дати у Севастополі пройшла прес-конференція на тему: «Міжнародний день Чорного моря, роль Севастопольського дельфінарію у збереженні довкілля і реабілітації Чорного моря». Організатори прес-конференції: Інститут біології південних морів ім. Ковалевського, Лабораторія БРЕМА, рада громадських екологічних організацій при державному управлінні екоресурсів у м. Севастополі, ТОВ «Країна-дельфінія», ПП «Біологічна станція», редакція газети «Севастопольські ізвістія» та інші.

Якщо проблеми не замовчують, то їх врешті-решт вдається вирішити. Севастопольські науковці з Інституту біології південних морів занепокоєні не-задовільним екологічним станом Чорного моря й попереджають громадськість про його наслідки для регіону, країни та світу в цілому. Про це йшлося у доповіді старшого наукового співробітника Інституту Сергія Альмова:

— Чорне море належить до однієї з найбільш використовуваних екосистем Європи. Потужний антропогений прес на його басейн останніми десятиччами обумовлений цілою низкою причин. Одна з найголовніших — надходження забруднюючих речовин з річного стоку: Дунаю, Дніпра, Південного Бугу, Дністра й інших річок України, Росії, Грузії, Туреччини, Болгарії та Румунії. З огляду на те, що площа водозбору, яка складає близько 2,3 мільйона квадратних кілометрів, знаходиться на території понад 20 країн, масштаби забруднення набувають загрозливих розмірів. Повільно темпи будівництва водоочисних споруд, малоефективна їхня робота та аварійні ситуації не дозволяють забезпечи-

ти необхідну екологічну безпеку Чорного моря. Прибережна зона бере на себе основну масу токсичних та потенційно шкідливих речовин, що призводить до пригнічення й деградації прибережної екосистеми. Наслідком таких негативних процесів стали значні зміни у біологічно розмаїтті портових акваторій: зникли численні види водоростей, безхребетних та риб, різко скотилася загальна чисельність видів й, відповідно, їх промислового запасу.

Сучасний стан фауни й флори у прибережних акваторіях визначається впливом таких факторів, як скидання неочищених зливних вод, берегоукріплювальні роботи, що проводяться з порушенням природоохоронних норм, забруднення, пов'язані з діяльністю морського транспорту та військово-морського флоту.

На екосистему Чорного моря також впливає судноплавство: прибережна акваторія Азово-Чорноморського басейну налічує 20 портів і 10 суднобудівних та судноремонтних заводів.

Ще одним з джерел забруднення акваторій є баластні води суден. Ці води часто містять з'єднання зализ та нафтопродуктів, а також переносять чужорідні организми, аклімати-

зація яких завдає суттєвої шкоди сталій природній екосистемі. За оцінками Міжнародної морської організації (IMO), у світі протягом року переміщується скидається більше як 11 мільярдів тонн баластної води й переноситься до 3 тисяч видів тваринних та рослинних організмів. За статистикою лише 3% цих організмів виживає в нових умовах, проте навіть вони здатні привести до серйозних порушень у сталому природному середовищі.

Пріоритетними забруднювачами акваторії Чорного моря, загалом, та портових акваторій Криму, зокрема, є нафтопродукти. Невдовзі забруднення може суттєво зрости через збільшення масштабів перевезень нафти танкерами та будівництво нафтових терміналів в усіх шести причорноморських країнах.

Виліти на поверхню води нафтопродукти швидко поширяються на десятки й сотні кілометрів, утворюючи плями забруднення. Риба, перебуваючи у воді, що містить більш як 0,6 мг/л нафтопродуктів, набуває запаху нафти протягом однієї доби. Особливістю морських організмів є здатність акумулювати забруднювачі.

Районами хронічного забруднення морської води

є акваторії: Одеси, Іллічівська, Севастополя та Керченської протоки. Щорічні обсяги перевезень нафтопродуктів Чорним морем невдовзі можуть збільшитися до 220–250 мільйонів тонн. Від такого обсягу, наявіть без урахування аварійних ситуацій, лише за умови технологічних втрат у 0,01%, до морської води щорічно надходить до 20 тисяч тонн цієї токсичної речовини. За умови аварії ця цифра може зрости у десятки разів.

Останніми роками просліджується деяке зниження забруднення Чорного моря та покращення його екологічного стану, але це пов'язано лише з послабленням економіки через кризу.

Антropогенні зміни морської екосистеми вимагають міжнародного вирішення екологічних проблем, переосмислення та оцінки ресурсів Чорного моря та їхньої ролі в економіці причорноморських країн. Для цього необхідно, передусім, жорстко дотримуватися як українських, так і міжнародних нормативних документів.

Таку думку щодо екології Чорного моря оприлюднив старший науковий співробітник Інституту біології південних морів НАНУ Сергій Альмов.

Про роль севастопольського дельфінарію у житті

міста та регіону розповів науковий керівник закладу Олександр Жбанов:

— На базі дельфінарію створена лабораторія гідробіоніків. Разом з Карадацьким природним заповідником Академії Наук України, Євпаторійським дельфінарем та «Лабораторією БРЕМА» Севастопольський дельфінарій вивчає, а інколи й рятує чорноморських дельфінів, бере участь у міжнародних проектах, є активним учасником науково-практичної програми Міністерства екології України «Дельфін» та проекту «МОРЕКІТ».

Заповнений водою голубий басейн, біля якого проходила прес-конференція, покликаний був відновити в пам'яті часі, коли тут мешкали дельфіни, тепер же про них нагадували лише численні судові позови та скарги до найвищих інстанцій держави.

Дельфіни — найзагадковіші у світі тварини. Живуть зграями, не залишають одне одного в біді, їм властива самопожертва. Вони дещо схожі на людей: дихають легенями, як і люди мають чотирикамерне серце, й приблизно однакову вагу мозку.

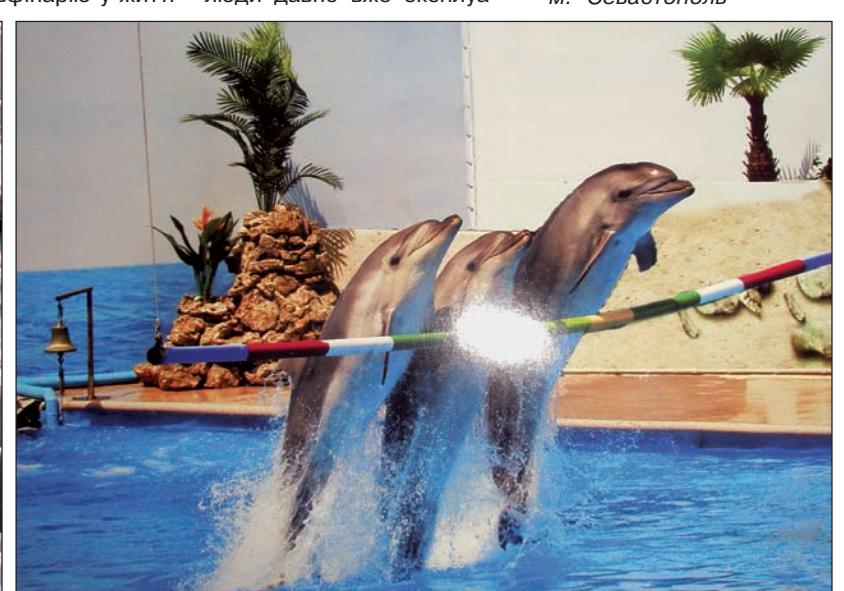
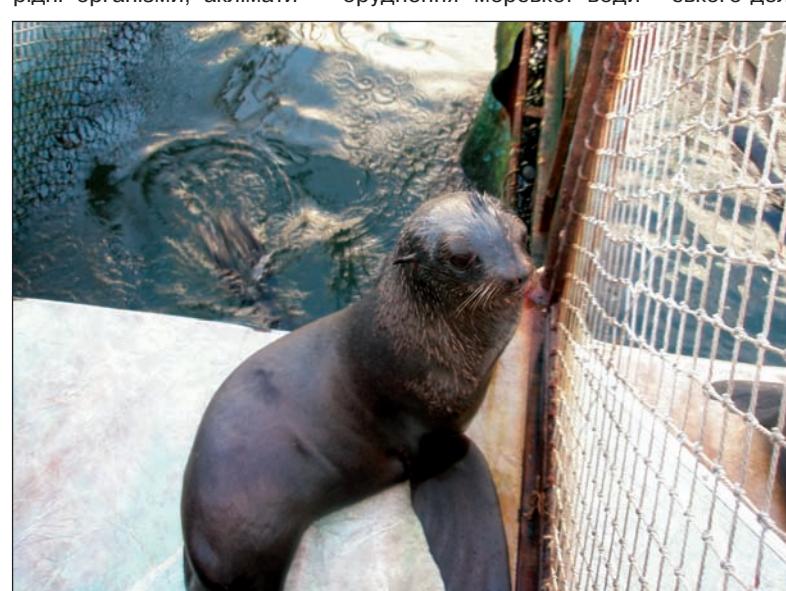
Доброзичливе ставлення дельфінів до людей — явище досі нез'ясоване й, на мою особисту думку, не зовсім заслужене. Бо люди давно вже експлуа-

тують цих симпатяг, заробляючи на їхній довірливості гроши.

А тепер про те, чому у севастопольському дельфінарії вже чотири роки немає дельфінів. 1 січня 2007 року севастопольське приватне підприємство «Біологічна станція», господарська діяльність якого проводиться на території севастопольського дельфінарію, розташованого в Артбухті, передало в оренду на 1 рік одеському товариству з обмеженою відповідальністю «Нерум» чотирьох чорноморських дельфінів — афалін і трьох морських котиків, що були на той час у власності ПП «Біологічна станція». Проте ні через рік, коли сплив термін договору, ні до сьогодні забрати з Одеси морських тварин так і не вдається. Працівники ПП «Біологічна станція» називають такі дії одеського ТОВ «Нерум» — рейдерським захопленням. Справа вже дійшла до Верховного суду України, який зобов'язав одеситів повернути севастопольському ПП «Біологічна станція» його «майно». Проте, як кажуть, «віз і нині там».

За чотири роки наші дельфіни в Одесі приживлися. Вальсують на тамтешній воді не гірше, ніж на севастопольській, даючи глядачам радість, а новим хазяям гривні. Схоже, слову «коренда» у дельфінічній мові не знайшлося еквівалента.

Лідія СТЕПКО
м. Севастополь

ТИМ ЧАСОМ... МОРЕ БІЛЯ СЕВАСТОПОЛЯ ЧЕРЕЗ 3-4 РОКИ ВІДПОВІДАТИМЕ ВСІМ НОРМАМ?

Через 3-4 роки море біля берегів Севастополя буде одним з найчистіших у Криму. Про це заявив журналистом перший заступник голови Севастопольської міськодержадміністрації Сергій Савенков, повідомили УНІАН у відділі у справах преси інформації МДА.

«Затаких темпів будівництва очисних споруд, як сьогодні, через 3-4 роки можна розраховувати на те, що вода біля берегів Севастополя відповідатиме всім нормам за чис-

тотою, і море в цьому районі буде одним із найчистіших у Криму», — сказав С. Савенков. За його словами, «вже сьогодні можна говорити про те, що екологічна ситуація зі станом вод біля берегів Севастополя виправилася і стабілізувалася».

Як зазначив С. Савенков, «сьогодні вчені відзначають деяке збільшення чисельності промислових риб, деяке збільшення частки молі — кефалі, ставриди, султанки,

хоча основними промисловими рибами продовжують залишатися шпроти і хамса, які становлять понад 95% з усіх уловів».

Крім того, відзначив заступник голови МДА, «спостерігається також зменшення забруднення акваторії бухт сміттям». За його словами, «порівняно з 2006 роком сьогодні сміттезбиральні судна збирають сміття в 4-5 разів менше». С. Савенков також повідомив,

що цього року «введено в експлуатацію очисні споруди в селах Фронтове і Верхнєсадове, що запобігло викиду стоків у акваторію Чорного моря в районі селища Любимівка, де активно розвивається рекреація». Крім того, додав він, тривають роботи з реконструкцією очисних споруд у селищах Андріївка і Ласпі, вартість яких близько 45 млн. грн., і 21 млн. грн. уже надійшло до Севастополя з Києва.

Перший заступник керівника міськодержадміністрації висловив надію, що наступного року почнуться роботи з будівництва очисних споруд у Балаклаві, а також реконструкція основних очисних споруд Севастополя «Південні». «Таким чином, стічні води що значно покращить екологічний стан побережжя Севастополя і сприятиме розвитку рекреації в регіоні», — наголосив С. Савенков.

Мова — одна із найхарактерніших відмінностей кожної людської особистості, пракорінь родоводу, з якого постала наша нація і народ.

Життедайну снагу в утвердження та розвиток української мови вдихнув Великий Кобзар, піднісши її до всепланетарного значення, до пріоритетних засад державотворення. І в цьому, стверджує відомий поет Микола Палієнко у новій збірці, надійна на запорука невмирущості країни українських історико-культурних традицій та подальшого примноження надбань рідного народу.

Як багато важить Шевченкове Слово в українському сьогодні — провідна тема цієї книжки.

Пропонуємо кілька віршів з цієї збірки поета з Одеси.

Микола ПАЛІЄНКО

«МОЯ ТИ МОВО РОСЯНИСТА...»

Із їхніх бродів-перебродів
Таки зостались імена.

Розгадуєм шумерські знаки,
В Трипіллі стільки таїни.
Ми ж рідну мову, небораки,
Все відсуваем під тини.

Пішов би я довбать каміння,
Збивати пальці день при дні,
Щоб слово матері нетлінне
Горіло не в далечині.

БАЛАДА ПРО РІДНУ МОВУ (українофобам)

Порубана, але не вбита.
Замулена, але жива.
Моя ти мово сумовита,
М'яка з вербового шитва.
Не залишай мене у скруті,
Коли ні сміху, ні плачу.
Не віддавай в полон манкуртам,
Де рідне слово не почуть.
Не пробачай мені, сіромі,
Коли тебе під корінь жнуть,
Коли безбатченки із дому
Одну, мов покритку, женуть.
Тебе не висіять крізь сито,
Не розмінять на мідяки.
Моя ти мово росяніста,
Не запресована в тюки.
Мого життя свята основа,
Нема у тебе кутих меж.
Убити можеш дієсловом
І дієсловом любиш теж.
Нема у тебе ні світання,
Ані смеркання — жити й жити.
Ти вся одне, одне повстання,
Яке в віках не задушить.

МАЛОРОСИ*

У пісні народній цього
словотвору
Із давніх-давен не було на Русі.
Прийшло в циркулярі
із царського двору,
Не брали в дорогу його кобзарі.
Хоч пісня звучала, її українці
Вели ще з колиски
народу свого.
Тож мусило царське
посторониться, —

—

На шляхах не усидить
час-вітрогон...
Радію, як в мові з корінням
обнова, —
Це слово встаріло,
давно за горбом...
Але хай нагадує
блудню-хохлові:
Ніколи не треба бути рабом.
* Малороси — офіційна назва українців у царській Росії.

БАЛАДА ПРО ШЕВЧЕНКІВ «БУКВАР»

Спішив послати «Букварі»
Недільним школам в Україну,

на другому курсі,
Та, знаєш, Микито,
все галоп і галоп.

Ти краще повідай
про сімейні новини...

Як дідусь наш Іван?

Вклоняючись йому.

В моїх «Гайдамаках»

буде жити віднині, —

Мене, бачу, схиляє

частіше до муз.

Хоч словечко із дому

одержати радий,

Я читаю і хлопцям від тебе листи.

Тільки прошу писати

по-нашому, брате,

Як мову в тирло не знесуть.

* * *

Розбуди мене, слово, за північ,

Щоб від тебе взялося світать.

Подивися, як мати, у вічі

І мене, де я був, розпитай.

Все чомусь ти далеко від мене, —

Як в дорозі тебе перестріть?

Десь ти квітнеш одненьке

недремно,

Подаруй хоч малесеньку віть.

Засвіти мені, совісте-слово,

В нас одні й ті ж дороги лежать.

Там Сосюри хода веселкова

І Тичини, і Рильського шлях.

Їхні гони вражайні не вижвати,

Засівались на повні жнива...

Привернися, слово, поблизче,

Коли жайвір от-от заспіва.

Його голос — дзвіночок

крилатий —

Хай в рядках моїх б'ється

щомить.

Зацвітай мое слово-зернятє,

Прикоти колосисті громи.

* * *

Добре слова частіше говорить,
Іх так нерідко потребують люди,

Коли з душі вивірюють вітри

груддя.

Добре слова, мов дощик

весняний,

Що впав на землю висушену

рясно.

Від них в людей прибавиться

снаги,

Які ж бо люди в щедрості

прекрасні.

Добре слова частіше говорить,

Коли й самих згина

печаль затята.

В'явіть: вас мати вигляда з воріт

В хустиночці, що береже

на свято.

* * *

Намагаюсь, та не можу іншу

Вивчити мову краще, ніж свою.

Не тому, що там чиясь глибкіша,

Рідну вміти розлізнаєш на звук.

Хоча й до неї стежечки

не в злаках,

Є потемки: ліс густий стойть...

Туго посплітались корінняки

З мітками продимлених століть.

Вмита в росах у мого народу,

В дробарках бита — їй нема ціні.

Не згубила і краплинни вроди,

Твої, мово, чую корінці.

* * *

Коли знаходиш корінь слова,

Ніби і сам стаєш сильніш.

Так і дубець росте в дібріві,

Як поряд нелин' є давніш.

Старезний дуб і не на вітрі

Готовий паростъ пригорнуть...

Слово додасть і сил, і віри

В годину сумніву трудну.

МОВИ
Мови не сваряться поміж собою,
Про зверхність свою
не пишуть на лобі.
Як їх носії, бува, за петельки
Міцно беруться,
розявивши пельки.
Нема серед мов
спритних суперників,
Хто вміє вхопити
більше вареників.
Люди всілякі провадять
змагання,
У виграші часом в кого є гаман.
В абетках літера кожна безцінна,
Несходжені в мов
простори цілінні.
Старший молодша
не буде рабою,
Місце знайдеться усім
під вербою.
Чи під берізкою,
чи попід кленом,
Ta ще коли завітає натхнення.
І тільки в вечірній пташиній
щебет
У поетів рими ходять
шкереберть.
Мови не сваряться поміж собою,
Коли їх поганять, ставай до бою.
А рідна поможе...

ПИСЬМЕНА

Довбали в камені народи

Своїм нащадкам письмена.

**9 ЛИСТОПАДА, У ДЕНЬ УКРАЇНСЬКОЇ ПИСЕМНОСТІ ТА МОВИ,
НА ЗАКАРПАТІ СТАРТУВАВ XII МІЖНАРОДНИЙ КОНКУРС
З УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ІМЕНІ ПЕТРА ЯЦІКА**

НЕ ЗНИК І НЕ СПІКНУВСЯ

Упродовж одинадцяти років існування конкурсу імені Петра Яцика ми разом з учнями беремо участь у цьому напрямку всеукраїнському міжнародному мовному змаганні. Ті, що проти нього, а отже, і проти нашої мови зчиняється диверсія (інакше не скажеш!), ми, кримські вчителі-україністи, зокрема Советського району, відчuli торік, наприкінці жовтня, на засіданні методичного об'єднання. Наблизжалося 9 листопада, коли зазвичай розпочинається перший етап конкурсу, — і таке дивне мовчання з боку районного відділу освіти: ні наказу, ні вказівок, як було раніше. Методист не змогла прояснити ситуацію. Довелося втрутитись

у розмову і зачитати лист відомих громадських діячів до Президента України Віктора Януковича «Зупинимо антиукраїнський шабаш Табачника!», який вчасно опублікувалася «ЛУ». Реакція на нього була неоднозначною. Одні стиха обурювалися, інші — схилили голови. Коли в котроїсь із тих учительок, що потай обурювалися, мимохіть вихопилося: «А може, проведемо без наказу?», методист лише знизала плечима. Тоді, 29 жовтня, ми, звісно, ще не знали, що замість традиційного наказу про відкриття чергового конкурсу імені П. Яцика в освітнякому міністерстві компонується безпрецедентний ієзуїтський за сво-

єю суттю лист, підписаний міністром Табачником. Це химерне «посланіє», як із непроглядної мли, виринуло на сайті МОНУ і згодом у газеті «Освіта України». Зміст цієї цидулки полягав у тому, що, заснувавши власний Міжнародний (!) мовно-літературний конкурс учнівської та студентської молоді імені Тараса Шевченка, міністерство як один з організаторів і засновників унікального й най масовішого змагання (конкурсу) імені Петра Яцика) благословляло його у «вільне плавання». Таким чином, міністр-українофоб укотре «засвітився» як знищувач усього українського. Навіть зазвичай делікатний в оцінках Михайло Слабошицький за сво-

не приховав обурення: «Міністр Табачник, очевидно, претендує на роль Герострата, знищуючи цей мовний турнір...» («ЛУ», 11 листопада 2010 року). Чимало шкоди накоїв той лист. Конкурс уже тривав у Дніпропетровську й на Львівщині, а тут, у Криму, мічекали, як кажуть, зморя погоди, тішили дітей жданками. Мучило оте гамлетівське «бути чи не бути?» Не вірилося, що кримські освітяни за прикладом Табачника заблокують мовний турнір. Цього не сталося: невдовзі, 30 листопада, з'явився наказ районного управителя, який зобов'язував провести 1-2 грудня шкільний і вже 3 грудня — районний етапи конкурсу. Послід зрозумілій: згаяно багато часу, та й наступав на п'яти придуманий міністровським конкурси імені Тараса Шевченка, названий чомусь міжнародним. Наказ районно від

СПРАВЖНІЙ ВЧИТЕЛЬ ЗАЛЮБЛЕНИЙ ВЧИТЕЛЬ

Зінаїда Павлівна Лялечкіна, на перший погляд, звичайна жінка — дружина, мати, бабуся, але це для людей, даліх від її професії. Бо професія ця — не просто запис у трудовій книжці, вона, образно кажучи, передбачає приналежність до певного лицарського ордену, і поєднує там людей передовісім щира і палка любов до своєї Батьківщини. А любов ця років 20–25 тому не те, щоб була забороненою, просто викликала деяку настороженість у загальній масі кримчан, зорієнтованих на прихильність до іншої держави.

Та народилася Зіна не в Криму, і про ці нюанси навряд чи здогадувалася, коли вперше сказала собі: буду вчителькою. Можливо, тому, що вчителем був її батько, а мати — вихователькою у дитсадочку, тож розмова вдома завжди була про дітей. Маленька Зіна навіть гравася у вчителя, бо й сама полюбила малечі і не хотіла вириватися за межі цього вже дуже знайомого і рідного світу. Щодо української мови — це теж було не питання — на Херсонщині в с. Христівка Чаплинського району нею послуговувалися чи не всі.

Але батько Зіни міркував по-іншому, давно вже сприймаючи свою професію без романтичного ореолу. Тож він наполягав, аби донька йшла вчитися на лікаря. Та не склалося: в інституті Зіна не добрала балів, а училище покинула, так і не розпочавши навчання. Проте в Кримському педагогічному інституті зі вступом — юніорами проблем із навчанням — теж. Після його закінчення у 1983 році вчителювати залишилась у Сімферополі. І вже 25-й рік працює в одній і тій самій установі — Сімферопольському вищому професійно-технічному училищі електронно-промислового устаткування. Щоправда, за цей час води спливло немало: і назва училища змінилася, і його профіль. Во колись й мови не було про комп’ютери, навпаки, попить користувалися професією бухгалтера чи сантехніка. І хоча останні ще ніхто не відміняв, та все одно тодішнє 26-те професійно-технічне училище обрали шлях модернізації, тим більше, що поруч — дуже схожий за профілем діяльності конкурент — професійно-технічне училище № 25. Чи очікували, що колись на зміну всезагальній гонитві за дипломами вищих навчальних закладів уряд, схаменувшись, що

розумних — багато, а працьовитих — хоч виписуй за кордоном, почне докладати зусиль, аби професійно-технічна освіта стала привабливою і затребуваною? Не за горами вихід на передній план нової еліти — не з купленими дипломами, а з розумними головами і працьовитими руками. А для такої молоді державна мова і у плані її творчого потенціалу, і як засіб для комунікації та основи діловодства набуває особливого значення.

Кажуть, що діти у нас сьогодні — непрості і в робочій сумотці варто завжди мати щось заспокійливе. А що ж тоді говорити про підлітків, які за усіх часів були особливим контингентом?

Але Зінаїда Павлівна своїх учнів

му інституті післядипломної педагогічної освіти, де за її напрацюваннями підвищують власну кваліфікацію інші педагоги. І хоч, здавалося б, вільного часу обмаль, друкуються вона і в солідних журналах. Усе це не залишається непоміченим — у неї ціла низка різноманітних грамот.

Основою своєї методики Зінаїда Павлівна вважає зацікавлення учнів у процесі пізнання, їхнє бажання стати співучасниками цього процесу. «Істина очевидна, — пише вчителька в одній зі своїх методичних програм, — або ти співпрацюєш з дитиною, і ви обое стаєте творцями, або ти борешся з учнем». А ще: «Основний підхід до викладання мови та літератури вважаю у реалізації

принципу: через емоції до зацікавлення; із зацікавленням до осмислення і засвоєння; через засвоєння до переконання». В основі цієї методики — сугестопедія, за якою завжди стоять радість, відкриття, творча діяльність, відчуття поезії життя, філософське осмислення предмета вивчення, віра у власні можливості. Але підліткам усі ці теоретичні викладки байдужі — їм просто подобається атмосфера уроку — розкутості, довірливості, в яку входять вони за допомогою

невеличкого тренінгу, що вчителька називає «Розмовою із самими собою». А потрібні всі ці «маленькі хитрощі» не лише для надання певних знань — кінцева мета зусиль учительки сформована в перших рядках її статті «Виховання особистості та національної свідомості на уроках української літератури» в науково-методичному збірнику «Професійно-технічна освіта. Інноваційний досвід, перспективи». Ось що пише пані Зінаїда: «На всіх етапах формування української нації, боротьба за українську державність стояло і стоїть питання виховання справжніх патріотів, людей, які добре знають історію свого народу, його традиції, мову, культуру. Власне, на цій основі і тримається людська особистість, виховання якої є чи не найскладнішим заданням у світі...»

Один зі шляхів досягнення цієї мети — спілкування підлітків з видатними патріотично налаштованими людьми, підтримання творчого потенціалу учнівської молоді. «З огляду на це, ми нагодили творчі зв’язки з Кримською республіканською орга-

нізацією Національної спілки письменників України, часто запрошуючи до себе в гості поетів, прозаїків, драматургів, критиків, дружимо з колективом всеукраїнської, єдиної в Криму української мовної газети «Кримська світлиця». На шпалтах цього видання часто друкують свої твори учні нашого училища. Така проба пера теж є вихованням особистості, збагаченням духовного світу учнів».

А плоди цих зусиль можна спостерігати вже тепер, окінувши оком останні роки праці Зінаїди Лялечкіної. Вона підготувала багатох переможців різних етапів конкурсу знавців української мови ім. Петра Яцика. Надя Краснова та Валерія Вострікова перемогли на всекримських змаганнях. А Люда Бурдіна відзначилася ще й

Люда Бурдіна

на Республіканській мовній олімпіаді. Портрет Люди — учительки над робочим столом, не Президента, вибачте, йому й так не бракує шани, а тієї дитини, з котрою, як і з усіма іншими, вчителька ніколи не фальшивила.

До речі, всі переможці в подальшому здобули вищу освіту, доповнивши свої фах поглибленими знаннями. Читаю реферат однієї з нинішніх учениць Зінаїди Павлівни, підготовлений до Дня української писемності:

«Мова — це серцевина народу. Вона — його буйний духмяний цвіт і його довгоочікувана зав’язь. Без неї не може бути дерева людського роду. Скільки настирливих суховіїв шмагало цей ніжний і ні з чим не зрівняний цвіт, скільки жорстоких морозів силувалися його знищити!

— Не вірю, що це дитина сама так написала! — звертається до вчительки.

— Ну, я їй трохи допомогла, відредагувала. А думки — все її. Мої учні зростають патріотами.

— Думаю, що в цьому є заслуга і директора. Він давно очолює заклад?

— Володимир Петрович Резник брав мене на роботу, і якби той курс, якого я дотримуюсь у своїй праці, його не влаштовував, уже давно показав би мені на двері.

— Згодна. Навіть більше: коли карають учня за серйозну провину і керівництво частенько звільняється. Пам’ятаєте, нещодавно по телевізору розповідали про поножовщину в школі? А коли відзначають, звичайно ж, це нагорода і для директора.

А тепер розкрию один невеличкий секрет, який сама і створила: Зінаїду Павлівну я не просто зустріла на вулиці — вона молодша сестра нашого колишнього редактора Олександра Павловича Кулика. Тож і не писала про неї раніше, щоб нікому не спало на думку, що вчительку розгледіли завдяки братові. Сьогодні на окремому столику в її кабінеті стоять квіти, книги Олександра, наша газета з публікацією про нього. Зіна дуже сумує за ним і тепер за двох, за себе і за брата любить свою Україну.

Тамара СОЛОВЕЙ

НАЧАЛЬНИК «ДЕВ'ЯТКИ»

Наша зустріч декілька разів відкладалась. То через III міжнародний чемпіонат охоронців у Ялті «Бодігард — 2011», куди, виявляється, Льва Миколайовича Толстого запросили як почасного гостя, то через інші невідкладні для нього особисті справи. Нарешті ми зустрілись у центральному скверику Фороса. У цьому курортному селищі, відомому на весь світ через епохальні події двадцятирічної давності, до яких, доречі, колишній начальник служби охорони у Криму генерал-майор у відставці Лев Толстой має безпосереднє відношення, розташований оздоровчий комплекс «Тесселі», у минулому дача пролетарського письменника Максима Горького (Сталін на че то подарував «буревіснику революції» з нагоди сорокочіччя його літературної діяльності. — Авт.). Тривалий час після відставки мій співрозмовник працював тут директором, нині ж — радником директора.

ПАРАДНІ ДИТИНСТВО І ЮНІСТЬ

Давня професійна наближеність Льва Миколайовича до «коронованих» осіб кідається у вічі майже відразу. Надто її видають імпозантність та вишколені manneri, де багато стриманої усмішки, але мало якихось однозначних категоричних суджень. У свої 76 відставний генерал зберіг поставу і командирську вправку. Що-що, а цю науку йому прищеплювали з раннього дитинства.

У голодному 1944 році, коли фронт тільки-ні відкотився подалі від Тули, поштар відданої залізничної станції Євдокія Толста віддала своє худенькє восьмирічне дитя у «казенні» руки — до тамтешнього суворовського військового училища (Левко закінчив його з золотою медаллю). Відтак марудна і нерідко виснажлива справа «тягнути носок» стала для її Левка буденною майже на півтора десятиччя. Надто перед святковими парадами на московській Красній площи. Відбувалось це двічі на рік — на Першотравень і чергову річницю Жовтневої революції, коли щоденний, ранковий і вечірній, підготовчий «променад» на плацу впродовж декількох місяців займав щонайменше три-чотири години. Загалом же за час навчання у суворовському, а пізніше у Московському піхотному училищі хлопець чекав крок бруківкою головної площі країни аж десять разів. Разом із іншими суворовцями-барабанщиками мав навіть закривати парад Печероги у червні 1945-го. Проте останньої митті Левка все ж зняли з парадного розрахунку. «Тоді мені пояснили, що через низький зріст і хворобливість, — каже Лев Миколайович. — І тільки значно пізніше, вже після смерті Сталіна, мій колишній офіцер-вихователь виклав усю правду: мовляв, потрапив я до списку неблагонадійних через приналежність рідні до «бліої» еміграції. Хоча по лінії моєї прадіда Сергія Миколайовича, рідного брата Льва Миколайовича, ніхто після рево-

люї 1917 року й не емігрував. Щоправда, серед інших Толстих знаєте скільки було «ворогів народу»! Зокрема, Олександра Львівна, донька письменника. Вона ж вивезла до Штатів фактично весь архів свого батька. І там усіляко підтримувала емігрантський білогвардійський рух.

МОСКВА, КРЕМЛЬ

— І все одно, попри своє непролетарське походження, судчи з відкритої інформації в Інтернеті, ви одразу лейтенантом потрапили у 10-е управління КДБ СРСР (комендатуру Московського Кремля. — Авт.).

— Завдяки певному потеплінню ставлення до Льва Толстого з боку влади. Це заслуга Софії Андріївни, дружини Льва Миколайовича. Вона домоглася, аби геть усіх Толстих, які на ту пору мешкали в СРСР, поновили у правах. Адже до цього моїх батьків позбавили навіть громадянства. Тому працевлаштувались зможливи різноманітні на цукровому заводі. А вже після відновлення у правах батькові дозволили працювати лісником, а мамі — на пошті. 1942 року батька взяли на фронт, під Сталінградом воював бронебійником, нагороджений орденами. Хоча у 1955 році, коли в училищі мене приймали у партію, на парткомії ледве не годину випитували: а як батьки висловлюються щодо завоювання революції, радищанської влади і таке інше.

— Чим найбільше запам'яталась вам кремлівська служба?

— Мабуть, подіями червня 1957 року. Я тоді у кремлівському полку обіймав посаду помічника начальника варти. Як завжди, прийшов на інструктаж, але бачу, що щось тут не так. Кремль закрили для відвідування, у тому числі й через Троїцькі ворота, які до цього ніколи не зачинялись. Одержуємо вказівку: десятий пункт інструкції несеєння служби терміново скасовується і всім нам належить беззастережно виконувати виключно розпорядження голови КДБ генерала армії Сєрова і коменданта Кремля генерал-лейтенанта Веденіна. Десятий пункт передбачав пропуск без перевірки лише тих осіб, яких особисто добре знаєш в обличчя. А це приблизно сто двадцять членів ЦК, ревізійної комісії. Їхні посади потрібно було знати назубок і безпомилково розпізнавати по фото. Так ось скасування десятого пункту, як з'ясувалось пізніше, спричинило «антитартійне угруповання» (Каганович, Маленков, Молотов на засіданні президії ЦК КПРС намагались змістити з посади першого секретаря Микити Хрущова. — Авт.).

У КРАЮ МАГНОЛІЙ

— Леве Миколайовичу, чому ви проміняли столицю на теплу, але все ж провінцію — Крим?

— Уперше побував у Криму 1961 року, відтоді у нього буквально закохався. А у 1967-му випала нагода сюди перевестись. У кремлівському полку далі «ловити» було нічого — таких, як я, сотні. Нова посада — офіцер охорони — була на

ЖУРНАЛ «ДНІПРО» ПРОПОНУЄ...

У листопаді журнал «Дніпро» пропонує читачам багато різних за тематикою, жанром, способом викладу матеріалів. Але наскрізною лінією номера є тема протилежностей.

З іронією та легким фліртом написано оповідання «Спідниця» Юлії Мусаковської. На що можна піти заради свого боса? Відповідь на запитання можна знайти, прочитавши оповідання «Заради шефа здатна на все?»

У любовному конфлікті, що розгортається в історії Людмили Шпитяк «Рудоволоса бестія», роль «третього зайвого» випала матері чоловіка. Майбутня свекруха дівчини із передмістя Олени переконана, що та хоче об-

крутити її синочка через його гроши. Щоб утримати коханого та показати його матері, що вона помилується, «бестії» доведеться хитрувати та йти на відвертий ризик.

Фантастично-пригодницька повість Марії Ряполової розкриває таємниці про Київ далекого майбутнього, де двоє молодиків налагодили бізнес із продажу обіцянок вічного кохання. Чи вдасться їм на цьому заробити, читайте у дотепній іронічній повісті «Жодних більше обіцянок».

Немає права забувати трагічної спадщини минулого. У листопаді в Україні вшановують пам'ять замордованих голodom земляків. Коли ти маленький

хлопчик, а життя навколо зайшлось зовсім не дитячими мотивами голодного вимиряння твоєго краю, твоїх односельчан, твоїх близьких, то не ти, бо куди тобі ще братися із твоїм дитячим розумом до речей, від яких і дорослі втрачають можливість вірити у будь-що, а хтось, хто за тебе відповідає, мусить, просто мусить сказати тобі у час найтяжчого знесилення, що можна вигійти за село, можна перебігти поле до міста, можна попросити про допомогу, бо над полем сходить сонце, бо вони сходитимемо незалежно ні від чиєї влади і порівну для всіх. Читайте оповідання «А сонце сходило» Віри Марущак.

У рубриці «Театр і драма» про-

понується зразок сучасної драматургії, жанр якої визначити досить важко. Автор Тетяна Рут називає п'есу «Коти та собаки» — «сумна казка на дві дії». Можна охарактеризувати драму як побутово-містичну, оскільки ситуації абсолютно реальні, на віть пізнавані.

Постійна рубрика «Нобелівка» представляє цьогорічного нобелівського лауреата Томаса Транстремера та найсвіжіші переклади віршів цього поета українською.

У рубриці «Мистецька майстерня» читач знайде цікавий матеріал про символізм, який оздоблений яскравими прикладами робіт художників, поетичними рядками поетів-символістів.

<http://www.dnipro-ukr.com.ua>

нідівна (мається на увазі донька генсека Леоніда Брежнєва. — Авт.).

— Клопоту, схоже, вона додавала вам чимало?

— Бувало по-всякому (сміється). Галина Леонідівна загалом уміла себе тримати в руках, хоча інколи все ж «прорізалось». Складність полягала в чому: вона каже одне, а Юра (її чоловік Чурбанов, заступник міністра МВС. — Авт.) — інше. І тут починається...

— Леоніду Іллічу доповідали?

— Навіщо. Берегли його нерви. А взагалі, Галина Леонідівна, скажу вам, глибоко нещасна людина, яка не знайшла себе у житті.

НЕ СТАТИ МІШЕННЮ

— Зважаючи на власний досвід, що ви можете сказати про ялтинські чемпіонати охоронців? До речі, на останньому перемогли охоронці білоруського президента Олександра Лукашенка.

— Звичайно, у нас таких можливостей не було, бо охоронна справа була надто утасміченою. Однак не у цьому річ. Даруйте, стояти таким стовпом, бути для когось просто мішенню, як це кругом показують, це вже остання стадія охорони. А от завадити контакту з особою, за безпеку якої відповідаєш, у комплексі гласних і негласних заходів — це найголовінше завдання. Мене інколи запитують: а чи були у вас серйозні проколи? Слава Богу, ні. Но ми вміли попереджати будь-який негатив.

— Невже жодна жива душа за всі ці роки не зуміла прослизнути на держдачі?

— Було кілька спроб. Але у більшості випадків задля простої цікавості.

— А навпаки, вислизнуту, як в історії з фороським «в'язнем» Михайлом Горбачовим?

— Жодних. Як з боку самого Горбачова, так і його особистої охорони. Президент лише двічі просив дати йому з'язок, бо на об'єкті справді вимкнули телефони, але не тільки йому. Ми лише виконували наказ свого московського керівництва. Але якихось репресивних заходів стосовно Горбачова ми не застосовували.

Лев Толстой зберігає ще багато таємниць про завідників кримських держдачів...

Василь САДОВСЬКИЙ

Фото автора

ЧИТАЄМО
УКРАЇНСЬКОЮ!

11 | 2011 | популярний літературно-художній журнал

Дніпро

«НОВЕЛЬ-2011»

ТУМАС ТРАНСТРЬОМЕР

ЗАРАДИ ШЕФА ЗДАТНА НА ВСЕ?

ГУМІСТИЧНЕ СЛОВЛЕННЯ «СПІДНИЦЯ»

ЩОСТЬ ТУТ НЕ ТАК... ОПОВІДАННЯ

ЩЕЛПНИЙ МАНІКЮР У ЧОПІВКА?

ЧИСЛА СІГНАЛІЗАЦІІ

ЗНЕВАЖАСЬ СВЕКРУХА? РІЧЕННЯ СІГНІЛІЗАЦІІ

«РУДОВОЛОСА БЕСТИЯ»

ЯБЛУНЯ В ІСТОРІЇ МОГО РОДУ

Одного разу, гортаючи сіменний альбом, я побачив фотографію моого прапрадідуся Мамута — він сортував яблука. Батько розповів мені, що май прападідусь жив у селі Шибан (нині Лужки) Сейтлерського району (нині Нижньогірського) і займався садівництвом, рільництвом, розведенням коней (його хобі). Сад займав площею десь 2 гектари. Увесь дін за садом проводився вручну. Хімічних обробок не було (крім обприскування сіркою). Личинок шкідників збирало вручну: під деревом стелили покривало, стукали дерев'яними молотками по стовбуру дерева, личинки падали, а потім їх спалювали. Полив саду проводився з ріки Карасу. Ріка перегороджувалася і вода самопливом потрапляла до саду.

Яблука з прападідусевого саду реалізувались на місці навіть відправлялися до Москви. При пакуванні був дуже суворий відбір, кожне яблуко обгортали серветкою, вкладали у спеціальні ящики.

Урожай були настільки величими, що не витримували гілки, доводилося ставити підпірки. Падалицю щодня збиралі й мусили викидати, так було багато.

Я пишаюся своїм прападідусем, що в моєму роду була людина, яка зробила вагомий внесок у розвиток садівництва в Криму. Його працьовитість і любов до землі для мене — найкращий приклад.

На нашій присадибній ділянці теж ростуть плодові дерева: яблуні, персики, абрикоси, черешня, вишня, виноград. Ми з батьком із задоволенням доглядаємо за нашим садом, який нас радує прекрасним урожаем.

Я сподіваюся, що кожен, хто прочитає мою роботу, зрозуміє, що яблуна гідна погляду, уваги й турботи. Я хочу, щоб яблуню вважали не тільки цінним продуктом харчування, але й символом, оберегом кожного роду.

Яблуко розбрату — це з міфології, а у нас — яблуко примирення, адже за часом з яблучним варенням і пирогом з яблучним джемом

віщують усі суперечки.

Яблуна — це дуже цінна культура, її плоди використовують у багатьох рецептах, їх вважають чудодійними. Хоч відомо, що раніше люди використовували дерево яблуні лише для прикрашання присадибних ділянок. Різні сорти яблунь спеціально відбиралися й привозили з-за кордону. Люди вибирали незвичайні, гарноквітучі сорти, і навіть не думали про те, що дерево можна використовувати як плодову культуру!

Готовчи цю роботу, я довідався дуже багато про історію яблуневого саду в с. Охотському, про біологічні особливості яблуні. Збагатився знаннями про закладку саду,

про догляд за ним, вивчив сортову базу. Зустрічався із досвідченими садівниками, які діллилися секретами садівництва.

Про історію створення сільського саду я розповів однокласникам, членам біологічного гуртка. Особливо вони були здивовані тим, що у нашому селі живе чоловік, який вивів новий сорт яблук «Василькова радість». Ми всі із задоволенням іди ці яблука й не здогадувалися, що їхній автор живе поруч з нами.

Це Василь Миколайович Василько, колись він був бригадиром садівничої бригади в ЧСП «Гвардіець». Я запитав у нього, скільки часу і зусиль треба, щоб вивести новий сорт. Василь Микола-

йович розповів мені, що для цього потрібні не тільки зусилля, а й любов до цієї справи.

Я вирішив, що в майбутньому посаджу свій сад, одержані знання мені для цього дуже знадобляться, а він буде радувати мою родину гарнimi врожаями.

У Криму прекрасний клімат, чудові умови для заняття садівництвом. Знання про цю справу повинні передаватися від покоління до покоління, щоб наш Крим справді став квітучим садом.

Сурія ІСМАЙЛОВ,
учень 10 класу Охотської загальноосвітньої школи I-III ступенів Нижньогірського району в Криму

Ф. П-1

Державний комітет зв'язку та інформатизації України
АБОНЕМЕНТ

на газету **90269**
(індекс видання)

«Кримська світлиця»

(найменування видання)	Кількість комплектів
на 200 рік по місяцях	
1	2
3	4
5	6
7	8
9	10
11	12

Куди
(поштовий індекс) (адреса)

Кому
(прізвище, ініціали)

ПВ місце літер

на газету **90269**
(індекс видання)

«Кримська світлиця»

(найменування видання)	переплати	грн. коп.	Кількість комплектів
Вар-тість	передредресування	грн. коп.	
на 200 рік по місяцях			
1	2	3	4
5	6	7	8
9	10	11	12

поштовий індекс **90269**
код вулиці район
буд. корп. кв. прізвище, ініціали

РЕПЛІКА

КРИМ ВІШАНОВУЄ 120-ЛІТТЯ
ВІД ДНЯ НАРОДЖЕННЯ
ПРОФЕСОРА ВОЛОДИМИРА СИМИРЕНКА

БЕЗ УЧАСТІ ВЛАДИ

Кримська філія Наукового товариства ім. Тараса Шевченка так і не дочекалася від Верховної Ради України відповіді на звернення щодо вішанування 120-ліття від дня народження видатного українського учено-садівника та організатора вітчизняної науки професора Володимира Симиренка, знищеного більшовиками у вересні 1938 року.

Після реабілітації родини Симиренків у 1956 році в Україні його жодного разу так і не вішанували. Проте вже у незалежній Україні стільки та й з якою помпою вішанували всіляких катів українського народу та співців білогвардійського руху. Доки чиновники думають або чекають директив з центру, кримська зразкова дитяча театральна студія «Світанок» з Республіканського центру дитячої та юнацької творчості під керівництвом заслуженого працівника культури України Алли Петрової поновила виставу «Платонів хутрі» і присвятила її ювілейній даті.

Як уже повідомляла «Кримська світлиця» (№ 1649) від 21.10.2011 р., ця вистава з величезним успіхом пройшла в Києві на Всеукраїнському фестивалі «Український

сад». Сподіваємося, що хтось із кримських можновладців, які б мали опікуватися садівничими справами, все-таки наважиться ознайомитися з цим унікальним виступом кримських студійців. Вони минулого суботи презентували нову інтерпретацію вистави для учасників Всеукраїнської конференції юних настуралістів, яку проводив Кримський центр еколого-природничої творчості під гаслом «Моя Батьківщина — Україна». На жаль, на виставі і цього разу не було жодного освітняного і садівничого клерка. Вистава кримських студійців присвячувалася ювілею професора Володимира Симиренка.

Шанувальник величної Симиренківської спадщини, член НТШ, садівник, співак та художник кримський татарин Ахтем Алієв з Советського району на честь ювілею професора Володимира Симиренка розпочав подвійницьку місіонерську акцію у кримських школах. Він виростив на своїй присадибній ділянці кілька тисяч саджанців плодових, ягідних та квітково-декоративних культур і почав поширювати їх по школах Криму.

Попереду ще наукові конференції, передачі на радіо та телебаченні, «круглі столи». Один з таких «круглих столів» Наукове товариство ім. Т. Шевченка спільно з садівниками та ентузіастами садівництва проведуть у середині листопада в м. Карабузарі. Тема «круглого столу»: «З досягненнями минулого у сьогодення та майбутнє кримського садівництва». Сподіваємося, що і чиновники із владних структур долучаться до наших акцій.

Петро ВОЛЬВАЧ,
голова Кримської філії НТШ, академік УЕАН, дійсний член НТШ, лауреат премії ім. Дмитра Нітченка, симиренкознавець

На фото: директор Кримського «Центру еколого-натуралистичної творчості учнівської молоді» О. М. Бродська дякує юним артистам театральної студії «Світанок» за прекрасно зіграну виставу про долю Симиренка

НА 2012 РІК «КРИМСЬКУ СВІТЛИЦЮ» МОЖНА ПЕРЕДПЛАТИТИ НА ПОШТИ!

Газета вже є в каталозі передплатних видань України. Її індекс — 90269. Вартість передплати на 1 місяць — 8 грн. 01 коп., на три — 24 грн. 03 коп., на півроку — 48 грн. 06 коп.

Закликамо читачів — давніх і нових — підтримати свою газету й передплатити «Кримську світлицю» не лише для себе! Зробіть подарунок своїй школі, бібліотеці, рідним, знайомим: чим більше у нас буде шанувальників, тим надійніше у газеті майбутнє і менше шансів на повторення тих негараздів, які довелося пережити редакції разом з читачами за останній півтора року.

Тим передплатникам, які з відомих причин не змогли отримувати газету у 2010 році, «Кримська світлиця» — в рахунок погашення боргу — до кінця поточного року надходитиме поштою. Через порушені договірні стосунки придбати «Світлицю» в кіосках «Союздруку» поки що не можна, тому краще оформити передплату: на 2012 рік це можна зробити на пошті (публікуємо передплатний абонемент), до кінця поточного року — через бухгалтерію Газетно-журналного видавництва.

З усіх питань стосовно передплати звертайтеся за адресою: 03040, м. Київ, вул. Васильківська, 1, ДП «Газетно-журналне видавництво Міністерства культури і туризму України», Ірина Сидоренко. Тел./факс: (044) 498-23-64

електронна пошта — sydorenko.iryna@gmail.com

Поточні номери газети можна отримати також і в редакції.

Конт. телефони: (0652) 51-13-24, 51-13-25

ІІІАНОВНІ «СВІТЛИЧАНИ! Просимо вас посприяти у налагодженні інформаційно-популяризаторських осередків «Кримської світлиці» у Криму й усій Україні. Відгукніться, хто став би її позаштатним громадським кореспондентом і розповісюджувачем. Допоможіть українському просвітництву друкованому Слову утвердитися в інформаційному просторі всієї держави і Криму зокрема! Телефонуйте: (0652) 51-13-24, (050) 957-84-40

НА КОЛЯХ НАШОГО

Відстань від Севастополя до Сімферополя — 87 кілометрів. Якщо долати їх автобусом чи маршрутним таксі, на поїздку вистачить півтори години. Електропоїзд «домчить» вас — за дві, зупиняючись через кожні 15 хвилин. Й це ще не всі «зручності», з якими ви стикатиметесь, подорожуючи цим видом транспорту.

Раніше я брала в дорогу книгу, але зосередитися на сюжеті ніколи не вдавалося. Вже за 10 хвилин після відправлення до вагона заходили контролери. Їх, як правило, буває двое, інколи більше. Подаєш квиток — його надривають і уже можна спокійно їхати до кінцевого пункту.

Так би мало бути. Проте на кожній наступній зупинці тобі знову і знову заглядають в обличчя з німим запитанням про наявність того ж таки квитка. Зрозуміло, що вирізнати тих, хто, скажімо, зайшов до вагона у Севастополі від тих, хто — у Бахчисарай, практично неможливо, але, думається, це питання можна вирішити не у такий сeredньовічний спосіб.

Декілька разів замість книги я брала з собою цифровик, з повним розумін-

ням, що колись можу його позбутися. Людська допитливість заохочується лише в ранньому дитячому віці, але світ належить тим, хто ризикує.

Те, що відбувається за час двогодинного маршруту електропоїзда, певної назив не має. То ти почуваєшся, ніби на ринку, то, як на концерті. Тобі нав'язують своє товариство десятки людей, пропонують послуги, які ти не замовляв. Якщо ти не хочеш купити морозиво, тобі запропонують обкладинку для паспорта або дитячі шкарпетки. Не треба? Тоді ліхтарик, щоб коли поночі — у льоху, за капустою... Немає льоху? Тоді візьміть запальничку. Не палите? От дивовиж!

Ну то, може, ви ходите до крамниці, туди ж ходять усі, ну принаймні ті, хто їздить у електричках. Тоді вам підійде гаманець, чи подарункова торбинка, яка складається так, що набуває форми гаманця. Газети, кросворди, цукерки, жуйки й зовсім новий товар: порошок, який перетвориться на круглену кольорові кристали, як

тільки ви залєсте його воною на ніч. Зранку ними вже можна прикрашати горщечки з квітами.

Зніматися цей люд не любить. Один прихопив мене цупко за руку й зашипів у саме вухо: «Не надо меня снимать! Я сам фотограф. А еще я — художник, режиссер, журналист...»

Не знаючи, коли той перелік скінчиться, перебираю промовця. То привіт, колего, — кажу. А що — журналістику кинув, чи пеперо притупилося? «Не было результатов труда», — каже хлопець і я одразу констатую фрейдистську обмовочку. Якби він про оплату за труд, тоді інша справа. А результатів «труда» досягають наполегливістю, як-

БУТЯ

Довелося знімати журналістську спину. А скільки цікавих речей було у його скромовку, просячи ту річ продати. «Дайте мне закончить!», — суворо відвів її руку вагонний бізнесмен й зупинився, лише перелішивши увесь свій товар. Саме він дратував найбільше, бо коли ставав над головою й монотонно та голосно, менторським тоном... — хотівся підійти й затулити долонею той гучномовець.

На якомусь етапі цього божевілля подумалося, а з якого дива вони усі тут почнуться, порушуючи права громадян на спокійний пereїзд? Ходив дозвіл влаштовувати цей цирк у громадському транспорті?

Я помітила, як спокійно дивляться на все це вагонні контролери. Думається, цей бізнес — узаконений, або ж погоджений нашвидкуруч, з вигодою для обох сторін. Тільки раз мені вдалося побачити, як продавець паперових серветок простягла дві упаковки жінці-контролеру. Ос-

тання спокійно, на очах у всіх пасажирів ті серветки взяла.

А ще я помітила толерантне ставлення вагонних трударів одне до одного. Якщо один жебракував, то інший не починав співати, а терпляче чекав своєї черги у тамбурі. Відповідно поводилися й продавці товару. Інколи, в очікуванні свого «входу», їх там збиралося чимало. Спокійніше від тієї толерантності почувалися лише вони самі. Бо тільки один покидає вагон, одразу у дверях з'являється наступний.

Від розмаїття товарів і послуг, які жоден з пасажирів не замовляв, рябіло в очах. На обличчях людей читалася втома. Вагон нарадував театр абсурду. Захотілося віднайти режисера й всипати йому так... Але вже за мить доцільність такого кроку здалася мені сумнівною: схоже, таких вагонів — безліч на коліях нашого буття.

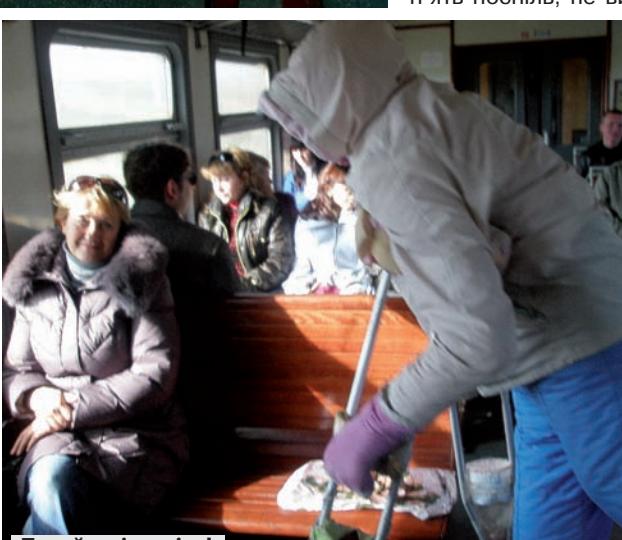
Лідія СТЕПКО

м. Севастополь

Божий промисел...

Вагонні гаманці — найгрошовитіші!

Віце-прем'єр-міністр — міністр інфраструктури України Борис Колесніков привітав колектив Львівської залізниці із 150-річчям від дня її заснування.

Під час урочистостей, що відбувалися в Національному академічному театрі опери та балету імені Соломії Крушельницької, урядовець від імені Президента України та Кабміну вручив нагороди найкращим працівникам транспортного підприємства, повідомляє УКРІНФОРМ.

А «Кримської світлиці» не знайдеться?

«Якщо б підготовка до Євро-2012 залежала лише від Львівської залізниці, то я був би дуже задоволений», — сказав Борис Колесніков, відзначаючи кроки підприємства у модернізації колійного господарства та рухомого складу та розбудові швидкісних транспортних коридорів.

Віце-прем'єр побажав транспортникам зробити наші залізничні шляхи одними з найкращих у світі, хоча, на його думку, вони такими і є.

ЗІ ЛЬВОВА ЩЕЗЛА ПАРТІЯ «РУССКИЙ БЛОК»?

У Львові стала новина, яка варта уваги широкої громадськості. Після тривалих пошукув, які розтяглися більш ніж на рік (з 27 квітня 2010 р. до 22 червня 2011 р.), начальник Галицького відділу Державної виконавчої служби Львівського міського управління юстиції Бойко О. В. остаточно затвердив постанову державного судового виконавця такого собі громадянина Ач М. І., що політичну партію «Русский блок» у Львові виявили неможливо, сліді її зі львівських бруківок пропали ще 5 січня 2006 року.

Після річних митарств львівськими задіврками державному судвиконавцю вдалося з'ясувати, що «Русский блок» у Львові ще й терпів бідусю, як церковна миша, відсутність любові і турботи про «старшого брата» у безсередніх львів'ян змусила його таємно для місцевої влади втекти з невдачної цитаделі націоналізму на «хлібі» до Криму. Втікши з безхлібного Львова, гнаний голодом «Русский блок» законспірувався на степових проспектах півострова, і викрити його львівським судвиконавцям уже змогли нема.

Хай вибачить мене читач, але мушу для підтвердження сказаного навести цитату з постанови державного судвиконавця львівської юстиції від 22.06.2011 р. за № 7/373-12571: «...Згідно з інформацією УДАІ при УМВСУ у Львівській області транспортних засобів на боржника (партию «Русский блок») не зареєстровано. ...зареєстрованими об'єктами нерухомості не володіє, постанова державного судвиконавця про арешт майна залишила без виконання. За вказаною адресою... боржник не проживає. Згідно з відповідю Адресного бюро у Львівській області голова партії Свістунов Олександр Григорович за адресою... не проживає, а вибув з 05.01.2006 р. в АР Крим, м. Сімферополь, точної адреси проживання встановити не вдалося. Таким чином... заходи щодо розшуку... виявилися безрезультатними».

Якісні незрозумілі речі відбуваються з галицькою юстицією. У той же час, коли Ач М. І. посеред перехожих на Ринковій площі розшукував пана О. Свістунова, той, треба думати, таємно проправившись з Криму до Львова, на очах державних судвиконавців організував гучний скандал з червоними прапорами на день Перемоги, підрядившись не з ким-небудь, а з самим мером Львова Анд-

рієм Садовим, командувачем Західного округу генералом Юрієм Думанським, прокурором області Віталієм Ковбасюком, депутатами обласної і міської рад та іншими високопосадовцями урочисто покладати квіти на Воєнному цвинтарі львівського Пагорба Слави. Отже, відсутній у Львові О. Свістунов покладав квіти у тому ж таки Львові і лишився зовсім непоміченим!

Та, врешті, пора розповісти про причини пошукув судвиконавцями Свістунова у Львові, коли електоральною базою для «Русского блока» є Севастополь і частково Крим. Своєю «столицею» ця партія спеціально обрала собі Львів, демонструючи «незалежнім» українцям, що ця відверто проросійська організація активно діє і сито живе у самому П'емонті Галичини, продукуючи там своїх прихильників — русинів. Тому для підняття свого рейтингу і престижу, у першу чергу серед фінансових спонсорів, і було розміщене центральний офіс «Русского блока» у Львові.

Найбільш активною ця партія є у Севастополі, де підтримки ідеологів Чорноморського флоту топчеться по всьому українському з часу своєї появи. Особливо цим партіям не подобається ті українці, які твердо і послідовно відстоюють українську державність та прогають українські державницькі ідеї «в городе русской славы». Особливо їм було уівся флотський журналіст Мирослав Мамчак. Щоб принизити гідність патріота України, активісти «Русского блока» вивісили по місту його портрети у формі офіцера німецького

СС, встановили у центрі міста «дошку ганьби» і намети з його портретами, підмальованими під Гітлера, та стали вимагати депортації журналіста з міста. Мамчак подав на «Русский блок» позов «про захист честі, гідності та ділової репутації» до суду і після майже дворічної судової тяганини справу таки виграв. Суд визнав дії цієї партії антизаконними і постановив спростувати поширену ними недостовірну інформацію таким самим способом, яким вона була розповсюджена, і виплатити позивачу моральну шкоду, знизивши її з 10 тисяч до 1515 грн., які Мамчак бажав перерахувати на рахунок єдиного у Севастополі українського дитячого садочка. Виплатити моральну шкоду мав львівський офіс партії, позаяк він є розпорядником партійних коштів.

Ось тут і проявилася суть не так цієї партії, бо не ради демонстрації законослухняності вона створена, як нашого справедливого правосуддя. Жодне рішення суду не було виконане — така у нас сила праведного суду: у Севастополі можна знати над українцями, але в жодному разі антиукраїнські сили не можуть бути покараними. Програвши цивільну справу, керівники цієї гонорової у Севастополі партії почали втікати від відповідальності, як шкодливі мишенята з відомого мультифільму, коли Кіт Леопольд, у особі Ач М. І., муркочучи, заплющую очі. Під час судового розгляду «русські ребята» не гребували і підмінюю документів — це мало місце не лише на судовому процесі у Севастополі, а й, як виявляється, і у ви-

конавчій службі Львова. Державна виконавча служба управління юстиції Львова лише формально шукала відповідача, че ж не по честі львівських державців панів Ача М. І. чи Бойка О. В. топталася антиукраїнська юриба протягом всього літа 2008 року — ім можна спати у Львові спокійно. Тож з сумілінням виконаного службового обов'язку направили в Севастополь постанову «про повернення виконавчого документа стягувачеві», яким і скасували примусове виконання судового рішення.

Ось за таких обставин і емігрувала з львівських обріїв партія «Русский блок». Викручуvalася, виверталася від відповідальності на суді, ганебно «щезла» зі Львова, як злодійкувата хапка з Галицького ринку, запропала зі страху...

А що ж львівська Феміда? У неї очі зав'язані, тому «ребята» без перешкод щезли з поля її зору, коли ім було треба, а зараз сміються над нею і для загального посміховиська над Україною показово і прилюдно разом з градоначальниками беруть участь у загальному заходах. Тепер уже можна відкрито демонструвати свою присутність і далі продовжувати розпочату справу притякування «Русского мира» в галицькому регіоні.

Постанова судових виконавців незаперечно запевнює, що у цій ситуації не будуть притягнуті до відповідальності як ті, що допустили недбале виконання судових рішень, так і ті, що подавали органам виконавчої влади наперед неправдиві документи. Бо вже тривалий час не турбує львівську юстицію той факт, що партія «Русский блок» відверто нехтує закон, обманюючи державу найперше своїми липовими реєстраційними документами.

То де ж твій гонор, Львове?

Андрій ГОЦУЛЯК

КРИМСЬКА УНП ПОЗИВАЄТЬСЯ ПРОТИ СІМФЕРОПОЛЬСЬКОЇ МІСЬКРАДИ ЗА СПРИЯННЯ ПРОВЕДЕННЮ «РУССКОГО МАРША»

Кримська організація Української народної партії подала адміністративний позов проти Сімферопольської міської ради за те, що та не заборонила проведення «Русского марша». «Відповідач — орган місцевого самоврядування, до якого надійшла заявка на проведення масового заходу, нескористався своїм правом на звернення до суду в порядку ст.182 Кодексу адміністративного судочинства, для унеможливлення проведення провокаторських заходів, а відтак свою бездіяльністю, ставить під загрозу соціальну стабільність, попере-дження заворушень, життя та здоров'я населення», — йдеться у відповідному позові УНП.

УНП нагадує: «Російські націоналісти в Україні анонсува-

ли проведення 4-5 листопада 2011 р. з нагоди дня Російської єдності «Русского марш» в Києві, Одесі, Севастополі, Донецьку, Луганську, Сімферополі та інших містах України». Однак «діяльність низки організацій, які є ініціаторами «Русских маршів», заборонена в РФ за їхній екстремістський характер», — наголошується у позові.

З огляду на це, УНП вбачає у намірі проведення «Русского марш» загрозу стабільності політичної ситуації у низці регіонів України, зокрема і в Криму, через можливі провокації на національному грунті. Відповідно УНП звинувачує міську раду Сімферополя у бездіяльності і небажанні зупинити провокацію.

Прес-служба Кримської організації УНП

ХОЧ КРУТЬ, ХОЧ ВЕРТЬ – ВЖЕ УКРАЇНИ ЧВЕРТЬ?

Народні депутати від опозиції закликають Президента України Віктора Януковича ветувати закон про скорочення квот для національного аудіовізуального продукту з 50% до 25%. Про це йдеться у відкритому листі парламентаріїв, повідомили УНІАН у прес-службі депутата Володимира Яворівського, який є одним із авторів листа.

Опозиціонери називають цей закон «терористичним актом» регіоналів проти України, проти її святынь — культури, мистецтва і духовності.

Як зазначають автори листа, у вересні цього року депутат від Партиї регіонів Олена Бондаренко «вкинула» у Верховну Раду поправку до Закону України «Про телебачення і радіомовлення».

«Стан телевізійного та радіоєфірів в Україні і до цього був плачевним. З усіх екранів та приймаючі на нас Ніагарою виливається, як правило, російськомовна попса. Дуже часто вона «ніяка», позбавлена будь-яких національних ознак, вона навіть не російська, а лише російськомовна», — йдеться в листі.

За словами депутатів-опозиціонерів, «коли агресивна антиукраїнська більшість Верховної Ради проголосувала за цей провокаторський закон у першому читанні, ми сподівалися, що вони зупиняться, що в їхньому середовищі таки знайдеться бодай одна впливова і мудра голова, котра отимить провокаторів-шовіністів».

«Усі наші поправки, котрі могли врятувати бодай існуючу присутність українського слова, української пісні, української культури і мистецтва на телебаченні та радіо — «механічна» рука регіонального диригента з тупою впertoю «косила» їх», — наголошується у відкритому листі.

«Вони таки ухвалили цей підлій, антиукраїнський закон у їхній редакції, залишивши для мільйонів українців жалюгідну частку ефіру. Всього 25% загальноукраїнського теле- і радіопростору. І це на двадцять першому році після відновлення самостійної Української держави», — підкresлюють депутати.

Як відзначають автори листа, «остання перешкода перед набранням чинності цього закону — Президент. Для нього — це тест. Схвалені чи вето?»

* * *

Голова Комітету Верховної Ради з питань свободи слова та інформації Андрій Шевченко закликає Президента України Віктора Януковича заветувати зміни до Закону «Про телебачення і радіомовлення». Про це він заявив на засіданні парламенту.

Перед голосуванням Андрій Шевченко зауважив, що в інших країнах існує така квота, наприклад в Іспанії — 51% квота на музику власного виробництва.

За словами А. Шевченка, ці зміни — «це спроба віддати український ринок у руки російського шоубізнесу, російського медіа-бізнесу».

Він підкresлив, що «це не вдавалося зробити за попереднє століття, десятиліття й останні роки, і цього не вдається зробити в майбутньому». А. Шевченко наголосив, що потрібно «зберегти статус-кво». «Ми повинні дбати про українського виконавця, українського продюсера, українського режисера, українського журналіста», — заявив депутат.

* * *

Як повідомляє УНІАН, Верховна Рада з листопада скоротила до 25% частку української аудіовізуальної продукції в ефірі телерадіоорганізацій. Раніше ця квота була на рівні 50%.

За проект закону «регіоналки» Олени Бондаренко проголосували 238 депутатів з більшості. У разі підписання закону Президентом, у загальному обсязі мовлення кожної телерадіоорганізації національний аудіовізуальний продукт або музичні твори українських авторів чи виконавців будуть становити не менше 25%. Решту 75% продукту нададуть іноземним виробникам.

Разом з тим, в Адміністрації Президента України пообіцяли уважно розгляднути ухвалений Верховною Радою закон про зниження квоти для національного аудіовізуального продукту з 50% до 25%.

«Президент України Віктор Янукович уважно стежить за розвитком ситуації в цій сфері. Глава держави неодноразово наголошував на необхідності зваженого і розважливого підходу до цієї болячої теми», — йдеться, зокрема, у відповіді прес-служби Президента на запит видання «Дзеркало тижня» про можливість застосування вето до закону.

* * *

Голова Верховної Ради України Володимир Литвин відклав підписання закону щодо квот на вітчизняний продукт у теле- і радіоєфірі до усунення неузгодженостей у тексті документа.

Як повідомила УКРІНФОРМУ прес-секретар Голови ВР Ольга Чорна, В. Литвин підтримав пропозиції Головного юридичного управління Апарат

Доброго дня, вельмишановна редакціє! З великим задоволенням разом з моїм колишнім учителем Григорієм Андрійовичем Пономаренком читаємо «Кримську світлицю». А з Василем Григоровичем Латанським я вчивається у Львівському держуніверситеті. Листуюся з ним, читаю його твори у вашій газеті.

А още згадав, що в середині грудня поціновувачі Симоненкового таланту відзначатимуть наступний день його пам'яті. Пригадався мені грудень 1964 року. Я вчивається на другому курсі російського відділення філфаку. Був знайомий з багатьма акторами і поетами, бо перейшов з російської на рідину мову і перебудовував свій світ. І от якось мене запросив Михайло Горинь до театру Марії Заньковецької. Там вшановували першу річницю з дня смерті Василя Симоненка. Тоді я ще не був з ним знайомий і нічого не знати, хоч працював у черкаській Кам'янці на машзаводі. До речі, кілька разів заходив у районну газету, та так і не налагодив зв'язків, бо забрали в армію. Ходив я понад берегом Тясмину в 1958–1959 роках.

Отож, зібралися в театрі, у вузькому колі, найближчі Василіві люди. І я був дуже вдячний долі за відкриття. Слухав чудову промову Івана Дзюби, як потім довідався, мого земляка. Який він відважний і талановитий! А головне, почув голос Василя у запису на плівці, а потім його вірш читали актори. Там були Богдан Ступка, Ярослав Максимчук, дружина Василя і маленький Лесик. А як він напам'ять декламував Плаксія і Лоскотона та інші

дитячі твори. Та все ж головне — я вперше почув гостре, відверте слово про наше життя, про любов до України. І це Василь, такий молодий, геніальний і безстрашний. І я тоді зразу подумав, що таких влада не шанує, а бойтися, тому все так і скінчилося трагічно. А я, надиханий Василевим горінням, також почав писати в його дусі, виступав на електроламповому заводі, після чого і з мною «розмовляли товариши». Але не виключили з університету, як погрожували. Все обійшлося, та на старість я знову згадав своє «ремесло». Дещо висилаю для ознайомлення.

Коротко про себе.

Народився 1937 року в Петровському районі міста Донецька у шахтарській сім'ї, закінчив середню школу, Сталінський (Донецький) гірничий технікум. Працював у шахті. Служив у армії на Вінниччині, в пісках Казахстану. Закінчив Львівський держуніверситет ім. І. Франка — філологічний факультет. З 1968 року працював у школі, в редакціях газет, редактором у книжковому видавництві «Донбас», у Центральному штабі воєнізованих гірничорозробальних частин Донбасу. І, нарешті, перед виходом на пенсію, робітником у шахтах Петрівки. Останні два десятиліття знову був газетарем — кореспондентом і фотокором обласних газет. Член Національної спілки журналістів України. Автор збірки віршів «Повернення» (Донецьк, «Регіна», 2008 р.). Мешкаю в Донецьку. Бажаю вам всього найкращого!

Віктор КАЛИНИЧЕНКО

м. Донецьк

Пропонуємо увазі читачів
вірші донецького поета
Віктора КАЛИНИЧЕНКА
з його збірки «Повернення».

О, де ти, Україно, не мовчи!
Невже тебе отруено навіки...
Володимир Міщенко

Приспали друзі—вороги
Красиву жінку Україну.
Її гетьмані розп'яли,
І одирають нині
Свої, здавалось би, вкраїнці
Усе прекрасне, що у жінці —
Її коштовності і мову
(За це тепер беруться знову).
І шахраї кричат: свобода
Тобі дана, давно ти вільна,
Самі ж від Заходу до Сходу
Цькують, принижують постійно.
Та що дрімала моя люба,
І все ж прокинеться вона
Від сну, отруті і ярма,
І поведе її до шлюбу
Тої, кого вибере сама.

* * *

Душа тисячоліть
себе шукає в слові.

Ліна Костенко

В мені гудуть тисячоліття,
Нуртую скіфська кров
і обікає піт аратів,
І думи тяжкі, чи мі діти,
Що так болить нам
Батьківщина—мати.
В мені історія корінням
Змішалася з величкими світами,
Та я себе вважаю нині
Народженним від України—мати.
І більш ніхто не має права
Мене й народ мій осквернити:
У нас історія своя і слава,
І рідні в нас і Батько, і Мати.

* * *

Г. А. Пономаренкові

Вугілля схоже на нас, на людей.
Воно, як душа,
у глибинах зарите.
Добуте й підпалене — дуже гуде,
А може й тихенько собі горіти.
Отак і поети, коли спалахнуть
Нестримним вогнем
і прекрасним,

По небу крилом демонічним
черкнуть

I в мороці вічності згаснуть.
А є і такі, що потроху корплять
Над кожним рядочком роками,
Та врешті нагріються так,
ак киплять,

I плавлять і душі, і камінь.

БАТЬКОВІ,
який 35 років працював у шахті
електромонтером,
електромеханіком, і у важкі по-
віенні роки від умов
роботи та недоідання «зар-
бив» виразку шлунка,
а я нічим не зміг допомогти.
Ти приходив з роботи пізно
Крізь сніги та нудні дощі.
Тебе в шахті аварії гризли,
Вдома гріли сім'я і борщи.
На порозі свого дому,
Де вже тиша вляглась німа,
Двигунами гримлячу втому,
Наче плащ, із плечей знімав.

«ВУГІЛЛЯ СХОЖЕ НА НАС, НА ЛЮДЕЙ...»

Ти «під муҳою» навіть приходив,
Бо механіки завжди тоді
З механізмами мали «пригоди»,
Коли все в машині і воді.
Я зростав без твоєї уваги,
Навіть без твоєго ремінця:
Головними були переваги
Виробництву... І так без кінця.
Що я знати про твою роботу,
Про шахтарський
виснажливий труд,
Від якого в душі болото
Можна пляшкою змити,
Й забути...

Вибач, тату, за пізне літо,
За гіркоти моїх провин.
Я пролився на тебе світлом,
Коли в мене вже був свій син.

У ЛАВІ

Ніби разом
Десятки блискавок
Темну ніч підземну
Прорізуєтъ,
І ось вони
Довго низкою
Лаву уздовж
Нанизують,
Сховалися в закутках
Морок і тиша —
Зміна нова
На роботу вийшла...
І знову комбайн
В пласт вугілля
Врізається,
А натруджені спини
Не розгибаються.
І попливла в риштаках
Із шумливої лави
Вугілля чорна ріка
До ствола
І... до слави.
1958

ПІДЗЕМНА АКАДЕМІЯ

У дні тодішньої ідеології
Так званого партійного застою,
Де не ступить було
без демагогії,
Де б не співали Брежнєву
застольну,
Я втік у бані неземні,
Де лісом пахнуть штреки
і квершлаги,
Там викладали практику мені
Прохідники і гроzi—роботаги.
Були вони ще ті професори
Із пробою найвищого ґатунку!
Довбав вугілля я, породу рив,
Слові солоні чув,
як щирі подарунки,
І виніс я, піднявшись на гора,
Коли хлібця солоного понюхав,
Для журналістського
осиного пера
Товсті підручники
очищеного духу.

Я ще бажав би бути молодим,
Аби на зміну, як раніше, бігти,
Та вже на скронях в'ється
сивий дим,
Обличчя лемехами часу зрити.
Щодня я бачу терикон старий
У зморшках від дощів
і зрошені —
Він так димів і поглядав згори
На шахтарів,
тепер одні лиш мощі.

Тоді були ми з ним до діла гожі:
Я в шахті чорне сонце добував,
Коли ж і він своє відпрацював,
Ми стали меншинами і трохи схожі.

В царство підземне Аїда,
Як звали той світ колись,
Стволом я у прірву їду
На тисячу метрів униз.
Там вогко, і протяги, і страшно.
І долю вирішує мить.
Коли перший день —
бідолашний
Хлопчина від жаху тримтить.
Та це все міна — честі слово!
До всього людина звіка,
І шахта кує поступово
Відважного гірника.

Відганяй від себе жах ти,
Як життя жене до шахти.
Справді, страшного нема
Там, в глибинах, де пітми.
Страшно тут, серед людей,
Іхніх плутаних ідей.
Тут свідомо, може, й здуру
З нас деруть останню шкуру,
Залишають, як на сміх,
На податки і на хліб.
А потрапивши до шахти,
Відганяй від себе жах ти.
То ж як прийде смерть, нехай
Там і тут всім буде рай.

Раніше були шахтарі—герої —
Величиність його,
робітничого класу!
В сьогоднішній владі вони ізгої —
Краплина народної «біомаси».
Трудились вони між життям
і смертю,
Несли з підземелля
світло розмаю.
Сьогодні ім'я шахтарів зітtero
Із Дошок пошани,
та й тих немає...

Відвідав копальню,
зайшов у нарядні,
А там шахтарів —
по двоє, по троє.

І хто ж тепер плани державні
«потягне»?..
На ринках сидять шахтарі—герої!
* * *

Донбас—Черкащина —
тут відстань недалека —
Якихось років двісті, це без див:
Мене од Тясмина, мабуть,
приніс лелека
І поміж синіх териконів посадив.

Коли я виріс, у мені
проснулись гени
І так в пра-пра-прабатьківщину
потягло.
Чи то така козацька доля в мене,
Чи справді так усе й було.

Та, мабуть, справді,
бо коли згадаю
Мов сон, літа далекі молодечі,
То в серці знову Дніпро,
ліман і клекіт чайок,
І голоси вчуваються лелечі.

О Кам'яно, о Тясмине, я знову
Немов на белебін високому стою!
І Симоненка сильне
і бентежне слово
Знов чую тут, в черкаському краю.

Цей край Шевченка —
вічна Україна

Неначе втілені намази в камінь —
Споруди мирні, схожі на ракети.

Але бентежить штиль
у місті Слави,
Де, як дельфіни, в бухті
насторожі,
Дрімають лайнери сусідньої
держави,
На кримські землі косяться
вороже.

А море — древній
Pont Евксінський
Ще й досі багатьом
лоскоче груди,
Та як дев'ятий вал
роздмухають есмінці,
Тут айазовським вже
не до натхнення буде.

Я народився в Україні
На нашій, не своїй землі,
Підкорений чужий країні
Із верховенством у Кремлі.

Були дві мови у родині,
З дитинства завчені слова:
«Теперь в Союзе мы едини

І наша матушка — Москва».

Але з роками, поступово,
Як самостійно думка діяла,
Я зрозумів: одна в нас мова
Із верховенством батька — Києва.

* * *

Анюті — мої однокласниці
і єдині дружи.

Заколисані спали надії
У зігрітім притулку мрій,
Та неждано весну народила
Синя блискавка сяйвом з—під вій.
Усміхнулось в деревах сонце
Й покотилось по схилах вниз,
А за ним ручай скорогонцем
Затопили заклякливі ліси.
Сплахнули пожежі зелені,
Вибухаючи соком беріз.
Я весну виглядаю між кленів,
А вже й літо пішло кудись...
1964

* * *

Одним дано з народження
літати,
А іншим — під землею плавувати.
Я тут і там бував і ще — де бозна,
Та перед вищими не повзав.

* * *

Мої прапращури — станичники,
Прийшли з козацького коліна.
Колись вони були Колінченки,
А в мене... виросла Калина.

* * *

Однофамільцю Володимиру

З тобою вчiliсь ми у Львові
У альма—матері великиї,
Та матері дали нам мови,
Як по—народному, різноязики.
Хоч ти також Калинченко,
Московська теж красива мова,
Та вибрав я В. Симоненка,
А ти — К. Симонова.

* * *

СИМОНЕНКАМ
Два кольори у нас, два кольори,
Як вічне гамлетівське:
бути чи не бути?

Василь — нам прaporом
державним майорить,
Петро — пігулькою
червоної отрути.

* * *

У цій каденції нема інтелігенції.
Народ ще вірить —
далі краще буде,
І видає їм індульгенції,
Бо, видно, любить
бійки і облуди.

* * *

Нема у можновладців друзів.
І це вже знаємо всі ми,
Є лише попл

У БІКІВНІ ЗБУДУЮТЬ МЕМОРІАЛ ЖЕРТВ ТОТАЛІТАРНИХ РЕПРЕСІЙ

Науково-методична рада з питань охорони культурної спадщини при Міністерстві культури і туризму України схвалила проектну пропозицію архітектора Лариси Скорик щодо будівництва Меморіалу жертв тоталітарних репресій 1937-1941 років на території Національного історико-меморіального заповідника «Биківнянські могили». Про це було повідомлено на засіданні наглядової ради Національного історико-культурного заповідника «Биківнянські могили», яке відбулося у Міністерстві культури і туризму України за участі міністра культури Михайла Кулиняка. У засіданні також взяли участь Віктор Ющенко (Президент України 2005-2010 років), Віталій Журавський (радник Президента України), Анатолій Чайковський (заступник директора Національного науково-

дослідного інституту українознавства та всеєвітньої історії), Яків Діхтар (перший заступник начальника Головного управління охорони культурної спадщини Київської міськодержадміністрації), інші члени Наглядової ради, архітектор Лариса Скорик та генеральний директор заповідника «Биківнянські могили» Володимир Безпаленко.

Науково-методична рада з питань охорони культурної спадщини на своєму засіданні розглянула три проектні пропозиції щодо будівництва Меморіалу жертв тоталітарних репресій, надані Гайдамакою А. В., Скорик Л. П. та Олійником Ю. П. Майже одноголосно було схвалено проект Лариси Скорик.

Проект враховує матеріали досліджень 2008-2009 років, здійснені Науково-дослідним інститутом па-

м'ятохоронних досліджень у ході розроблення на замовлення Інституту національної пам'яті Генерального плану розвитку Національного історико-меморіального заповідника «Биківнянські могили». Концепція просторового розвитку заповідника передбачає виділення на значній території Биківнянського лісу, в межах відведеного заповідника земельної ділянки площею 238,56 га, центрального ядра, яке засобами містобудування, ландшафтної архітектури та монументального мистецтва стане концентрованим відтворенням трагічних сторінок тоталітарних репресій, написаних в історії України кров'ю нашого народу, його численних етносів та громадян інших країн. Фактично, заповідник «Биківнянські могили» має важоме міжнародне значення як символ неподільності загальнолюдських трагедій, вчинених концентрованим злом тоталітаризму.

УКРАЇНСЬКИЙ КАЛЕНДАР

ЛИСТОПАД

1709 р. — за наказом Петра I були проведенні каральні дії московських військ із захоплення і знищеннем столиці гетьмана Мазепи Батурина і його мешканців. У ході цих дій були вирізані всі мешканці міста, незалежно від віку і статі. За різними оцінками, загинуло від 11 до 15 тисяч батуринців. В історію України ці події увійшли під назвою «Різанина в Батурині».

Саме місто було пограбоване, в тому числі і православні храми, а потім, за наказом Меншикова, було спалене, а церкви знищенні.

Тогочасні газети так описували події у Батурині — «Страшна різаніна», «Вся Україна в крові», «Жінки і діти на вістрях шабель».

З такими назвами виходили провідні газети Франції — «Gazette de France», «Paris Gazette», «Lettres Historique»,

«Mercure historique», «Clef du Cabinet». Вони писали, що «страшний цар жадібний до крові в Україні... Усі мешканці Батурина, незважаючи на вік і стать, вирізані, як наказують нелюдські звичаї московитів»; «Вся Україна купається в крові. Меншиков показує жахи московського варварства».

1764 р. — Катерина II скасувала

гетьманство, передавши всю повновіту влади в Україні президенту Малоросійської колегії Петру Рум'янцеву.

1928 р. — у Києві відкрито будинок-музей Тараса Шевченка.

Померли:

1838 р. — Іван Котляревський, письменник, перший класик нової української літератури.

1873 р. — Михайло Максимович, український історик, філолог, етнограф, ботанік, поет, перший ректор Київського університету.

1917 р. — в колишньому хансько-

му палаці у Бахчисараї відкрито

Національний музей.

1924 р. — із Харкова пролунала

перша в Україні радіопередача.

1966 р. — розпочався V З'їзд письменників України, який виступив

проти русифікації і на захист української мови.

2004 р. — у День працівників

радіо, телебачення та зв'язку українські журналісти розірвали

символічні кайдани, виготовлені із «темніків».

1788 р. — народився Дмитро Бантиш-Каменський, російський історик і археограф. Не віддіяв історію України від історії Київської Русі, вважав українське козацтво визначальним чинником розвитку українського народу.

1952 р. — померла Соломія Крушельницька, українська опера співачка, педагог.

17

День студента. Відзначається щорічно

17 листопада. Припадає також на Міжнародний день студентів.

1663 р. — укладені «Батуринські статті» — п'ять умов, що їх

уклав 17 листопада

1992 р. — в Україні введено в обіг український карбованець як купон Національного банку України. Вихід Україні з рубльового простору.

Хоча купони багаторазового використання планувалось ввести лише на 4-6 місяців, вони проіснували до 1996 року, взявшись на себе весь інфляційний удар.

13

Міжнародний день сліпих.

1918 р. — розпочалося таємне засідання Української національної спілки, на якому створено Директорію — найвищий орган державної влади УНР.

Народилися:

1889 р. — Остап Вишня (Павло Губенко), український письменник, новеліст, класик сатиричної прози ХХ ст. Начальник медико-санітарного управління Міністер-

ства залізниць УНР. В'язень ста-

лінських концтаборів.

1905 р. — Ніл Хасевич, художник, учасник Визвольної боротьби у лавах УПА.

1913 р. — Герман Жуковський, український композитор, педагог, народний артист УРСР. Автор 9 опер («Від широго серця», «Перша весна»); балетів («Лісова пісня», «Дівчина і Смерть»).

1943 р. — Мустафа Джемілев, український політик, один із провідників кримськотатарського національного руху.

14

Всесвітній день боротьби проти діабету.

1918 р. — законом, підписаним гетьманом Павлом Скоропадським, створено Українську Академію Наук.

Першим президентом обрано академіка Володимира Вернадського.

1918 р. — проголошено Директорію УНР.

1944 р. — у Києві відкрився Державний музей українського мистецтва.

1912 р. — народився Андрій Малишко, український поет, перекладач, літературний критик.

15

Міжнародний день відмови від куріння.

Міжнародний день толерантності.

День працівників радіо, телебачення та зв'язку України. Свято встановлено в Україні ...на підтримку ініціативи працівників радіо, телебачення та галузі зв'язку України...» згідно з Указом Президента України від 11 листопада 1994 року № 667/94.

1917 р. — в колишньому хансько-

му палаці у Бахчисараї відкрито

Національний музей.

1924 р. — із Харкова пролунала

перша в Україні радіопередача.

1966 р. — розпочався V З'їзд письменників України, який виступив

проти русифікації і на захист української мови.

2004 р. — у День працівників

радіо, телебачення та зв'язку українські журналісти розірвали

символічні кайдани, виготовлені із «темніків».

1788 р. — народився Дмитро Бантиш-Каменський, російський історик і археограф. Не віддіяв історію України від історії Київської Русі, вважав українське козацтво визначальним чинником розвитку українського народу.

1952 р. — померла Соломія Крушельницька, українська опера співачка, педагог.

17

День студента. Відзначається щорічно

17 листопада. Припадає також на Міжнародний день студентів.

1663 р. — укладені «Батуринські статті» — п'ять умов, що їх

уклав 17 листопада

1992 р. — в Україні введено в обіг

український карбованець як купон

Національного банку України. Вихід

Україні з рубльового простору.

Хоча купони багаторазового використання планувалось ввести лише на 4-6 місяців, вони проіснували до 1996 року, взявшись на себе весь інфляційний удар.

13

Міжнародний день сліпих.

1918 р. — розпочалося таємне засідання Української національної спілки, на якому створено Директорію — найвищий орган державної влади УНР.

Народилися:

1889 р. — Остап Вишня (Павло Губенко), український письменник, новеліст, класик сатиричної прози ХХ ст. Начальник медико-санітарного управління Міністер-

ства залізниць УНР. В'язень ста-

лінських концтаборів.

1905 р. — Ніл Хасевич, художник, учасник Визвольної боротьби у лавах УПА.

1913 р. — Герман Жуковський, український композитор, педагог, народний артист УРСР. Автор 9

опер («Від широго серця», «Перша весна»); балетів («Лісова пісня», «Дівчина і Смерть»).

1943 р. — Мустафа Джемілев, український політик, один із провідників кримськотатарського національного руху.

14

Всесвітній день боротьби проти діабету.

1918 р. — законом, підписаним гетьманом Павлом Скоропадським, створено Українську Академію Наук.

Першим президентом обрано академіка Володимира Вернадського.

1918 р. — проголошено Директорію УНР.

1944 р. — у Києві відкрився Державний музей українського мистецтва.

1912 р. — народився Андрій Малишко, український поет, перекладач, літературний критик.

ПЕРВОЦВІТ І НАДІЯ УКРАЇНСЬКОЇ ПІСНІ

Уже 11-й рік поспіль у Києві проходить Всеукраїнський дитячий і молодіжний фестиваль-конкурс національної музики «Первоцвіт-надія» за сприяння Національної всеукраїнської музичної спілки та Київського відділення Асоціації діячів естрадного мистецтва України.

«Конкурс завжди проводиться восени, чудової золотої пори. З усієї України з'їжджаються золоті, срібні, діамантові голосочки, які вже з шести років мають можливість виступити на київській сцені», — розповідає член журі Ганна Захарченко. «Ось, наприклад, Кароліна Білак, учасниця наших перших фестивалів, зараз і співачка, і акторка Ужгородського драматичного театру, який нещодавно гастролював у Києві».

Почесний президент фестивалю — народний артист України, лауреат Національної премії України ім. Т. Г. Шевченка, Герой України, професор, академік, художній керівник та головний диригент Національного заслуженого академічного українського народного хору ім. Г. Верховки, голова Всеукраїнської

музичної спілки Анатолій Авдієвський. Голова журі — народний артист України, професор, соліст Національної філармонії України Валерій Захарченко. Члени журі — заслужений діяч мистецтв України, художній керівник групи солістів Національної радіокомпанії України Григорій Куляба, заслужена артистка України, професор, солістка Національної філармонії України Ганна Захарченко, директор інституту мистецтв Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв, доцент Віолетта Демещенко, заслужений діяч мистецтв України, доцент Людмила Бурміцька.

Ось така іменита мистецька команда оцінювала цього року виступи юних талантів з усієї України. У молодшій групі третє місце журі віддало Олександру Грачовій, друге — Михайлу Білокуру, перше — дитячому театрі пісні «Ладоньки» (усі — з м. Києва). Середня група: третє місце — Анастасія Гева (м. Сторожинець Чернівецької обл.), друге — Дар'я Складанюк (м. Житомир), Олександра Іонашку і вокальний дует — Зінаїда та Олена Балан (м. Сторожинець Чернівецької обл.), перше — ан-

самблъ бандурристок «Чарівниці» (м. П'ятихатки Дніпропетровської обл.).

У старшій групі трете місце посіли Яна Шентак (м. Вишгород), Тетяна Марусик (м. Чернівці), друге — Анастасія Степула (м. Київ), Дар'я Маклахова (м. Бердичів), Вікторія Вітенсько (м. Тернопіль), Руслана, Ірина Жора, Тетяна Кушнір (усі — з м. Києва), друге — Мирослав Матейчик (м. Сторожинець Чернівецької обл.), Віра Багринець (м. Глухів), Ольга Біда (м. Старобільськ Луганської обл.), Ілона Са-

вельєва та Марина Царан (м. Київ).

На моє запитання, як «Первоцвіт-надія» допомагає молодим виконавцям «підростати» у мистецтві, голова журі Валерій Захарченко відповів: «Наш конкурс дає можливість учасникам «засвітитися» у Києві, показати себе, виступи переможців будуть транслювати на телеканалі УТР. На жаль, зараз маємо таку ситуацію в державі, що одного таланту замало, адже коли немає у батьків півмільйона — про яку зіркову кар'єру можна говорити?

Так, займатися музикою можна і треба, працювати над собою необхідно, але мусимо бути реалістами...» На конкурсі я познайомилася з талановитими дівчатками із ансамблю бандурристок «Чарівниці» з міста П'ятихатки Дніпропетровської області, які вибороли у фестивалі першу премію. Керівник ансамблю Вікторія Добрік участь у фестивалі вважає хорошим досвідом, колектив високо оцінили, і це додає юним артистам впевненості та натхнення. Дівчата вже досить майстерно грають на

бандурах, репертуар постійно збагачується українськими пісенними перлинами, деякі з учасниць беруть участь у конкурсах і сольно. На відміну від дорослих прагматиків і реалістів, вони широко вірють у свою мистецьку долю, де наполеглива праця і справжній талант будуть єдиними критеріями успіху і визнання.

Юлія КАЧУЛА, студентка Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв
На фото — ансамбль бандурристок «Чарівниці»

КИЗИЛ-ТАШ (ЧЕРВОНИЙ КАМІНЬ)

КРИМ — ПЕРЛИНА УКРАЇНИ!

У Мережі є прекрасний сайт про природу Криму «Кримська стежинка» <http://pasteli.org.ua/> з великою кількістю власних світлин. Його автор, кримчанка Ольга Пернацька, перевірши ресурс у режим архіву, пише: «Я раніше це погано розуміла, але тепер точно знаю, що «Кримська стежинка» була створена на хвилі любові, і з неї зіткана».

А ось що вона написала для нашої газети:

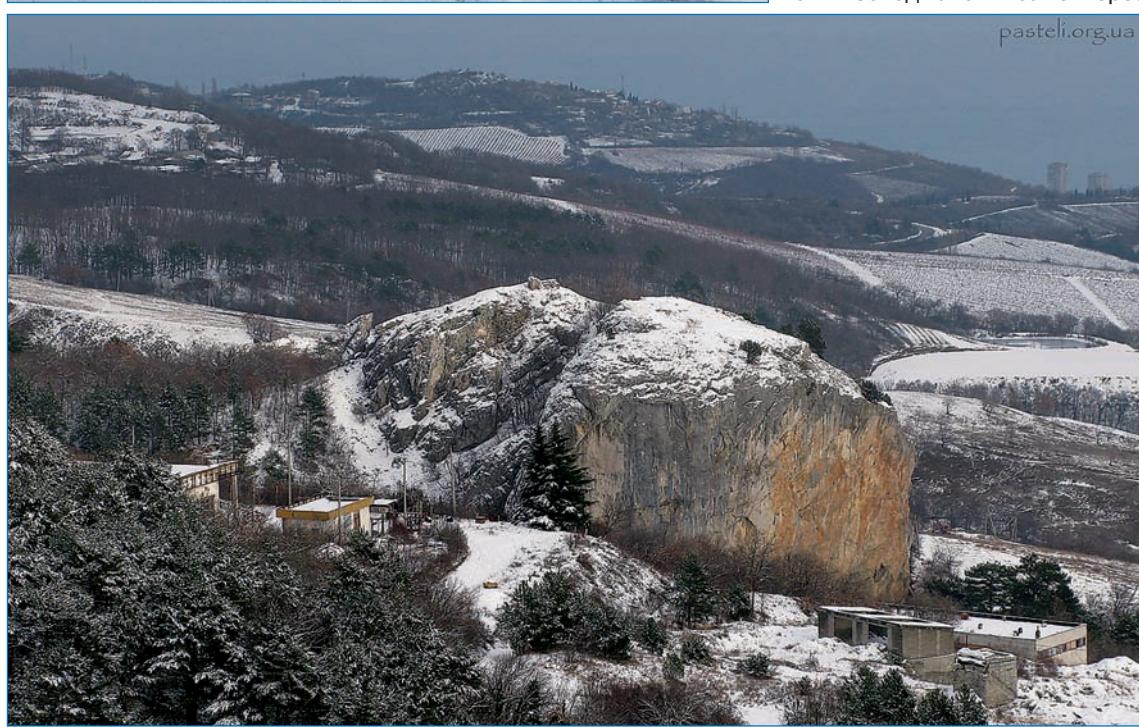
«Бачу красу навколо і стараюся передати побачене іншим. Мені пощастило жити в казковій місцевості — у Криму, щастить бувати і поза ним, бачити природу, архітектуру, залишки давньої історії та багато іншого.

Але головне — люди, з якими знайомишся, які оточують тебе, і з'являються в твоєму житті зовсім несподівано. І саме через

присутність цих людей раптом гори стають більш мальовничими, повітря — чистішим, ліси — спокійнішими, а шляхи — зручнішими.

Кримська природа — таємнича та загадкова, яка дивує своїми лісами і своїм безліссям, кам'яними хвилями на яйлах та чистим повітрям, словнем букетом трав. А на вершинах численних скель можна знайти середньовічні укріплення-ісари, від яких зараз майже нічого не залишилось. Трохи оборонних мурів та сліди фундаментів, які може побачити хіба що фахівець. Або й нічого не лишається, хіба що древня назва.

Крим прекрасний у будь-яку пору року, кожен місяць — це нові відкриття і водночас — старі позитивні спогади. Це тепла зима зі снігами на вершинах і первоцвітами в долинах, це весна з десятками водоспадів і полями квітів, спекотне літо з теплим морем і барвиста осінь...»

Зaproшуємо читачів «Кримської світлиці» взяти участь у фотоконкурсі «Крим — перлина України!» Надсилайте світlinи (електронні чи паперові) увічнених вами неповторних кримських краєвидів, культурних та історичних пам'яток, заповідних місць, де просто гріх не побувати кожному громадянину нашої великої держави. Супроводжуйте ваші фото невеличкими коментарями, можна віршами — чим відгукнулася душа після відвідин нашого сонячного півострова. Якщо знайдуться спонсори, — автори кращих робіт будуть заохочені ще й матеріально. А поки що давайте усі разом отримувати душевне задоволення від споглядання неповторної української перлини — Криму!